

Debesuota, gali snigti.
Saulė teka 7:16, leidžiasi 4:41.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
EATMARKET 1-4100
Over One Million Lithuanian In The United States

VOL. LVIV

Pr Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

Chicago, Ill. — Ketvirtadienis, Sausio-January 13 d., 1972 m.

Kaina 15c

10

KOVOS PRIE IZRAELIO — LIBANO SIENOS

RYT BAIGIASI MALTOS ULTIMATUMAS

LONDONAS. — Britanija, pagal paskutinį Maltos ultimatumą, turi išvežti iš Maltos visus savo kareivius ir jų šeimas iki šio šeštadienio. Britanija labai nepatenkinta, kad kitos NATO valstybės Briuselyje tariasi, kaip patenkinti Maltos premjerą Mintoff. Tokiu atveju, britų nuomone, NATO valstybės tik didina Maltos apėtinę ir silpnina Britanijos pozicijas derybose su Mintoffu. Amerika ir kitos NATO šalys norėtų išlaikyti Maltos salą, jos uostus ir bazes savo rankose.

Praėjusių metų rugsėjo mėn. Malta susitarė su Britanija, kad už 26 milijonus dolerių Malta leis Britanijai pasilikti Maltos bazę. Puse tos sumos turėjo sumokėti ir sumokėjo Britanija, o kita puse — NATO valstybės, jų tarpe Amerika. Prieš pat Kalėdas Mintoffas pareikalavo dar 21 milijono dol. Britai nesutiko tiek mokėti ir pradėjo iškrausyti kareivius šeimas.

Maltos premjeras Mintoffas yra bulgarų kilmės. Jis yra kariuomenės darbuotojas, kuris tapo Maltos premjeru. Mintoffas yra geras Libijos pulkininko el Quaddafy draugas. Libija pažadėjusi Maltai 135 mil. dol. per trejus metus, jei Malta išvys britus iš savo bazių. Jis pažadėjęs išvalyti Maltą visą „imperialistų“ įtaką.

Britanija pareiškė, kad ji sutiktų pradėti vėl su Malta derybas, jei Malta atšauktų savo ultimatumą britams. Nors šiame ginče bando tarpininkauti nuosaukieji Maltos piliečiai, jų tarpe Maltos katalikų arkivyskupas Gonzi, kuris buvo Londono, abejojama ar pavyks susitarti su premjeru Mintoffu.

Izraelio arabai rinkimuose

JERUZALĖ. — Palestinos arabai, gyvenę Izraelio okupuotame Jordano upės krante gavo žinią iš Jordano karaliaus, kad jis nebus priešingas rinkimams, kuriuose dalyvautų arabai veikėjai. Izraelis okupuotose žemėse rengia rinkimus, kuriuose arabai gali išrinkti savivaldybes. Anksčiau arabų valstybės draudė Izraelio arabams kandidatuoti, grasindami laikyti kolaborantais visus arabus, kurie bendradarbiaus su Izraeliais.

Jordanas pakeitęs nuomonę todėl, kad buvusiose Jordano žemėse vis daugiau atsiranda arabų, kurie siekia iš Izraelio valdomų plotų steigti naują valstybę, nepriklausančią Jordanui. Seni, Jordanui palankūs, arabų veikėjai įtikino karalių Huseiną, kad yra geriau sutikti su rinkimais ir išrinkti į miestų savivaldybes Jordanui palankius politikus, negu rinkimus boikotuoti ir leisti į valdžią patekti autonomines Palestinos šalininkams, kurie siekia nutraukti ryšius su Jordanu. Izraelyje gyvena apie 325,000 arabų musulmonų. Jiems arabų valstybės neleidžia važiuoti į šventas musulmonų vietas. Arabų valstybės laiko pasilikusius Izraelyje arabus „susitepusiais“. Jie turėtų bėgti iš Izraelio į Jordaną ar kitas arabų valstybes.

MANILA. — Filipinuose nuo uragano Kit žuvo jau 200 žmonių.

IŠ VISO PASAULIO

QUITO. — Prasidėjus naujam tūnos gaudymo sezonui, Ekvadoras jau sulaukė pirmą šiais metais amerikiečių žvejų laivą ir jo 16 jūreivių. Amerika pripažįsta 12 mylių teritorinius vandenis, o Ekvadoras — 200 mylių.

VIENA. — Šalt derybose dėl strateginių ginklų apribojimo Austrijoje padaryta šokia tokia pažanga, tačiau nevyksta susitarti dėl raketų iš povandeninių laivų. Sovietai investavo į laivų statybą tiek daug kapitalo, kad dabar nebenori atsisakyti šios ginklų rūšies plėtimo. Be to, sovietai turi naują raketą, šaudomą iš vandens, kuri pralenkia savo pajėgumu ir distancija visas Amerikos raketas, net ir „Poseidoną“.

SALSURIS. — Rodezijos atvyko 15 asmenų, lordo Pearce vadovaujama, komisija, kuri ištyrė, kaip Rodezijos gyventojai žiūri į naują Britanijos planą duoti Rodezijai formalią nepriklausomybę, atidedant tolimesnį ateičiai negrų lygių teisių klausimą. Radikalios negrų organizacijos pasitiko britų delegaciją tvarkingomis demonstracijomis.

SEOULAS. — Pietų Korėjos prezidentas Park pasakė kalbą, kurioje pabrėžė, kad niekas neturi teisės spresti Korėjos likimo be Pietų Korėjos pritarimo. Pietų Korėja bijo, kad prezidentas Nixonas Pekine nesutartų su Kinija ir dėl P. Korėjos likimo.

WASHINGTONAS. — Valsitybės departamentas pripažino, kad jis davė Kambodijos vyriausybei techniskus patarimus, kaip parasyti laisukus kitoms valstybėms, prašant finansinės paramos. Apie tokią Amerikos paramą pasakė kolumnistas Jack Anderson.

WASHINGTONAS. — Prezidentas Nixonas, pasitikęs iš Afrikos sugrįžusią savo žmoną, pareiškė, kad ji buvo geresnis Amerikos ambasadorius, negu jis pats būtų buvęs.

KAIRAS. — Egipto prezidentas Sadat pasakė Azijos ir Afrikos valstybių delegacijoms kalbą, kurioje pavadino „šventą pareigą“ išlaisvinimą arabų žemių iš Izraelio okupacijos.

Vengrijoj paplito televizija

BUDAPESTAS. — Vengrijos televizijos programos, kaip praneša NYT korespondentas, yra pačios įdomiausios visoje Rytų Europoje. Vengrai jau turi 2 milijonus televizijos priimtuvų, kuriais seniau gaudydavo programas iš Austrijos. Dabar, esą, austrai jau gauda programas iš Budapešto.

Vengrų televizijoje duodama programų, gamintų Amerikos, V. Vokietijos, Britanijos studi-

Kairėje sėdintis vyras nelabai pritaria jaunu gražuolių išdykavimui parke. Merginos dalyvavo „Senhorita Rio“ gražuolių varžybose Brazilijoje ir išbėgo į parką nusifotografuoti, sudrumsdamos sėdinčio vyro ramybę.

BENGALAI PERTVARKĖ VYRIAUSYBĘ RAHMAN TAPO PIRMU PREMJERU

DACCA. — Bengalijos nepriklausomą valstybę jau pripažino Bulgarija ir Mongolija, šalia vakar pripažinimą paskelbusios Rytų Vokietijos. Neabejojama, kad jų pėdom paseks ir kitos sovietų satelinės valstybės. Pati Sovietų Sąjunga, sakoma, nenori dar daugiau pagadinti santykių su Pakistanu, todėl pripažinimą delsia. Sovietai bijo, kad Pakistanas visiškai nueis į Kinijos glėbį. Tikimasi, kad suvereninę bengalų valstybę pripažins greit ir Britanija. Paskum ją gali nueiti kitos britų bendruomenės valstybės. Galvojama, kad atsilįgindama Rytų Vokietijai už Bengalijos pripažinimą, pilnus diplomatinis santykius su Rytų Vokietija gali užmegzti Indijos vyriausybė, kuri neseniai užmegzė ambasadaus lygį ryšius su šiaurės Vietnamu.

Pačioje Bengalijoje šeikas Rahmanas, kuris jam esant Pakistano kalėjime buvo paskelbtas Bengalijos prezidentu, atsisakė prezidento titulo ir perėmė vyriausybės premjero pareigas. Jis paskelbė laikiną konstituciją, kuri vyriausią valdžią atiduoda premjerui, o prezidentas lieka tik titularine valstybės galva, atliekančia kai kurias ceremonijas.

Parlamentas bus sudarytas iš asmenų, kurie buvo išrinkti Pakistano rinkimuose prieš metus laiko. Tuometiniame Rytų Pakistano Awami lyga, vadovaujama šeiko Rahmano, laimėjo beveik visas Rytų Pakistano asamblėjos vietas, o viso Pakistano asamblėjoje iš 313 vietų laimėjo 167. Po rinkimų Pakistano prezidentas panaikino rinkimų rezultatus ir tas privėdė prie civilinio karo. Asamblėjos niekada nebuvo susirinkusios, nes Pakistano stipriausia partija rinkimuose tapo bengalų Awami lyga, antroje vietoje palikdama dabartinio Pakistano prezidento vadovaujamą Pakistano liaudies partiją.

Bengalų vyriausybė paskelbė, kad uždaryti karo metu uostai Chalna ir Chittagongas vėl yra atidaryti tarptautinei laiviniui kystei. Paskelbta, kad Indija sutiko paskolinti Bengalijai 12,5 mil. dolerių užsienio valiuta ir dar pažadėjo 33 mil. dol. vertės pieno, trąšų, naftos produktų ir kitų prekių.

Jose. Labai populiarūs amerikiečių „The Flintstones“ programa, kuri yra vengrų poetų tekstais ir geriausių aktorių balsais pagerta. Daug duodama koncertų, jų tarpe modernios vakarų muzikos, kurios pageidauja net jaunesni komunistų partijos nariai.

Išsiplėtus televizijos žiūrėjimui, pradėjo sunkumų turėti kino teatrai ir radijo programos.

Rygos kalinė lanko Čikagą

ČIKAGA. — Čia lankosi iš Sovietų Sąjungos išleista Ruth Aleksandrovič su savo vyru Isach Averbukhu. Ruth gyvena ir mokosi Rygoje ir buvo metus kalinama už propagandą prieš sovietų valdžią. Trečiadienį ji kalbės 8 val. vakare Beth El sinagogoje, N. Sacramento ir W. Touhy.

Jos vyras Averbukh pasakojo buvęs komunistu nuo pat jaunystės. Jis nusivylęs komunizmu, kai su ekskursija nuvyko 1960 m. į Sibirą. Čia jis radęs vien politinius kalinius, kurie pastatė Sibirą, o ne idealistai komjaunolai, kaip visada garsindavo partijos propaganda. Tas jam sukėlė daug minčių ir jis praradęs pasitikėjimą komunizmu vadais.

LONDONAS. — Britanijoje šiuo metu yra mažiau sovietų diplomatų, negu jų buvo rugsėjo mėn., kada britai ištrėmė 105 sovietų diplomatus-šnipus. Tuo metu akredituotų diplomatų, neskaitant įvairių agentūrų atstovų, buvo 80, o šiuo metu jų yra 35.

New Yorko meras John Lindsay, pasakojęs, kaip tapo JAV prezidentu, įsitikins, kiek jis turi rėmėjų Floridos pirminių rinkimuose, kovo 14 d.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

◆ Vyriausybės raporte sakoma, kad pietinėse valstijose šandien yra mažiau visai segreguotų mokyklų, negu šiaurinėse ir vakarinėse valstijose.

◆ P. Vietname komunistai sustiprino puolimus. Saigono vyriausybė atšaukia savo diviziją iš Kambodijos, nes laukiama budistų naujų metų proga didesnės prieš ozenzyvos. Keturi amerikiečiai žuvo nukritę su helikopteriu.

◆ Britų spauda, rašydama apie Amerikos-Sov. Sąjungos ginklų apribojimo derybas, sako, kad sovietai pirma nori pasivyti ir pralenkti amerikiečius, tada tik pradės tartis.

◆ Prancūzija uždraus savo kurortuose sniego automobilius, nes jie kelia didelių triukšmą.

◆ Čikagos viešųjų mokyklų mokytojai nutarė streikuoti nuo antradienio, jei švietimo taryba nepatenkins mokytojų statumų reikalavimų.

◆ Vakarų Vokietijos kanceleris Brandt paskyrė savo laimėtą Nobelio premijos pinigų šalpos reikalams. Jis gavo 1971 m. Taikos premiją.

◆ Šiaurinėje Airijoje rastas nušautas 16 metų airis. Įtariama, kad jis buvo nubaustas arių slapstos kariuomenės už nepaklusnumą.

◆ Vakar Danijos karalius Frederikas jau buvo be šėmonės ligoninėje, kur po širdies smūgio jis dar gavo plaučių uždegimą.

◆ Sen. Edward Kennedy vėl pakartojo, šį kartą raštu, kad jis nėra ir nenori būti kandidatu į prezidentus.

◆ PUCCALPA. — Peru buvo palaidoti penki amerikiečiai žuvę Kaledų išvakarėse Peru lėktuvo katastrofoje.

IZRAELIS PUOLĖ 2 LIBANO KAIMUS

TEL AVIVAS. — Dvi gerai ginkluotos Izraelio kariuomenės grupės puolė Libano teritorijoje du kaimus, susprogdino ten kelis namus ir nušovė nenustatytą skaičių arabų partizanų. Libano pranešimu, 100 Izraelių puolė Bint Jbail kaimą, o kita grupė — 150 kareivių — puolė Hamam kaimą. Prieš pildami Izraelitai apšaudė kaimus lengvais artilerijos pabūklais. Žuvusi ir viena moteris. Tai buvo pirmas Izraelio puolimas Libane nuo 1971 m. vasario 1 dienos.

Žinių agentūra „Tass“ — ministerija

MASKVA. — Sovietų vyriausybės laikraštis „Izvestija“ paskelbė, kad sovietų žinių agentūra „Tass“ buvo pakelta į kabineto ministerijos lygį ir agentūros direktorius Leonid Zamiatin ateityje bus vyriausybės nariu. Agentūros vardas liks tas pat, bet ji turės visas ministerijos teises ir privilegijas.

Sovietų propagandos aparatas turi visą eilę svarbių agentūrų, jas visas prižiūri partijos organai. Įdomi propagandos šaka yra užsienio klausytojams skirti radijo siustuvai.

Kelios sovietų radijo stotys, kurių adresas yra Vienoje, Austrijoje, transliuoja vokiečių ir kitomis kalbomis programas, kurių tonas gerokai skiriasi nuo oficialių Maskvos programų. Vokietijoje gerai pažįstama „Laisvės stotis 904“ pretenduoja, kad jos statusas ir programos dalyviai yra patys Vakarų Vokietijos piliečiai, nepatenkinti savo vyriausybės politika. Stotis piktai kolioja kancelerį Brandtą ir kitus vyriausybės narius, nors Maskvos stotys sau tokio tono šiuo metu neleidžia.

„Nelegalios stotys“

Užsieniui skirti „Taikos ir Pažangos“ radijo siustuvai dažnai puola ir savo draugus. Indija neseniai skundėsi sovietų valdžiai dėl kai kurių programų. Maskva Indijai atsakė, kad „Taikos ir Pažangos“ radijas nepriklauso nuo sovietų vyriausybės, veikia nepriklausomai ir Maskvos vyriausybė negalinti jų sukontroliuoti.

Penkios tokios „nelegalios“ komunistų propagandos stotys veikia iš Rytų Vokietijos. Vakarams skirtose programose jos daug transliuoja turkų, graikų ir ispanų darbininkams, dirbančiams Vakarų Vokietijoje.

Įvairūs sovietų radijo stoties niko vakaruose neapgauna, žino, kad sovietų teritorijoje nėra „nelegalių“ ar valdžios nekontroliuojamų radijo stočių. Visą propagandinį darbą veda „Tass“ agentūra, kurios direktorius dabar pakeltas į ministerius.

Sovietų žurnalas puola Solženicina

MASKVA. — Paskutinis sovietų rašytojų unijos leidžiamas žurnalas „Literaturnaja Gazeta“ numeris rašo apie Solženicino paskutinę knygą „Rugpjūtis 1914“. Nors ta knyga rašo apie istorinius įvykius, prieš sovietus nusiteikę elementai tuoj išnaujojo Solženicino jiems sudarytą puikią progą, pasirinkdami prieš Sovietų Sąjungą propagandinės medžiagos, — sako žurnalas.

Minėta Solženicino knyga Sąjungoje nebuvo išleista. Pernai Paryžiuje išėjo jos pirmas tomas rusų kalba.

Izraelio pranešime sakoma, kad puolimai buvo nukreipti prieš teroristų centrus, iš kurių arabai padidinę savo puklinėjimus Izraelyje. Praėjusią savaitę arabai pagavo kelyje 24 metų Izraelio inžinierių Golano aukštomose ir jį nušovė, nupiovė jam galvą.

Arabų palestiniečių veikla Izraelyje sustiprėjo. Praėjusią savaitę Izraelio saugumas Gazos pakraščio pietinėje dalyje apsupo ir suėmė 18 teroristų, kurie jau seniai buvo paieskomų srašuose. Tuo pačiu laiku Izraelitai surado nemažą ginklų sandėlį. Čia buvo 200 rankinių granatų, įvairių sprogmenų, minų, šautuvų ir amunicijos.

Sausio 5 d. arabai susprogdino bombas dviejuose miesteliuose netoli Tel Avivo, sproginiai sužiedė penkis asmenis. Teroristų grupė Libane pasigyrė, kad tai buvęs jos darbas. Todėl, dabar Izraelis nutarė smogti paties Libano teritorijoje esančioms teroristų bazėms.

Libanas pasiskundė Jungtinių Tautoms, kad „Izraelis toliau tęsia savo agresiją prieš Libaną“.

Geros nuotraukos iš Marso planetos

HOUSTONAS. — Po trijų mėnesių neaiškių fotografijų, Amerikos erdvėlaivis pradėjo iš Marso planetos siųsti labai aiškias ir įdomias nuotraukas, kurios visiškai gali pakeisti mokslininkų pažiūras į tą planetą. Marsas pilnas duobių ir iškilimų, kurie iš tolo atrodo lyg leopardo kailio dėmės. Seniau mokslininkai kalbėdavo apie Marso kanalus. Paaiškėjo, kad tie „kanalai“ yra plyšiai paviršiuje arba lygiagrečiai einančios raukšlės.

Tamsūs taškai Marse yra ne kas kita, kaip nuo kalnų susidarę saulės šviesoje šešėliai, kurie ilgėja ir plečiasi planetai judant. Mariner 9 erdvėlaivio orbita taip nustatyta, kad jis skrenda kas 19 dienų per tas pačias vietas. Palygindami kelio skridimų fotografijas, mokslininkai gali stebėti atsiradusius pakitimus.

Amazonės gyvena Dono stepėse

MASKVA. — Sovietų mokslininkai, kaip praneša „Tass“ agentūra, nustatė, kad legendinė moterų rasė amazonės nėra tik rašytojų išgalvota, bet tikrai yra gyvenusi Dono upės stepėse prieš 2,000 metų ar dar seniau. Tos moterys priklausiusios sarmatiečių gentiai. Jos kariaudavusios kardais, ietimis ir strėlėmis ir puikiai jodinėdavusios.

Archeologai surado daug tos genties kapinių. Apie 20 tuosimčių visų moterų kapų turi kartu su kaulais įvairius ginklus. Istorikai išaiškino, kad tos moterys netekdavo, kol jos karo lauke neužmušdavo bent vieno priešo kareivio.

KANADOS NAUJIENOS

Skaidrės iš okupuotos Lietuvos

WINNIPEG, Manitoba.—Kaip jau anksčiau buvau rašęs, šiais metais iš Kanados — Winnipigo miesto į okup. Lietuvą su ekskursija buvo išvykę 13-ka lietuvių ir visi iš senosios ateivių kartos. Sugrįžę jie davė įvairius pranešimus bei vedė asmeniškus pokalbius. Nežinia kodėl, bet iš grynai asmenišku pasikalbėjimu buvo nugirsta daug ko daugiau, negu jų viešose pranešimuose pasakota.

1971 metų lapkričio 20 d. vakare buvo kviečiami lietuviai vėl atsilankyti į "Kanados Lietuvių Klubą Manitoboje", kur buvo rodomos skaidrės, atvežtos iš okup. Lietuvos. Publikos prisirinko beveik pilnutėlė salė, kur nemažai matėsi tiek senųjų, tiek ir naujųjų ateivių. Žinoma, čia nieko nuostabaus, nes kiekvienam norisi daugiau sužinoti apie savo gimtąjį kraštą ir kaip mūsų tautos okupantas dabartinio metu ten šeiminkauja.

Skaidrės arba vaizdus iš Lietuvos rodė Viktorija Daubaraitė, kuri ten būdama nemažai jų pridare ir čia parsivežė. Kadangi ji yra senųjų ateivių dukra ir gal kiek silpniau kalba lietuviškai, tai vaizdų bendram apibūdinimui buvo pakviesta Emilija Šarauskiene, kuri vos prieš keletą metų į Kanadą atsikvietė jos vyras Mečys Šarauskas. Didžiuliai vaizdų buvo iš Vilniaus miesto bei jo apylinkių, tad E. Šarauskiene buvo lengva juos žiūrovams apibūdinti, nes ji ten gyveno.

Bendrą programą įvadą padarė klubo v-bos p-kas Viktoras Novogrockis, pakviesdamas kalbėti p. E. Šarauskienę. Viskas būtų buvę gerai, jei ši nebūtų per plačiai įsileidusi į tūlo J. V. Rekašiaus plepalus. (Zenonas Rekašius, Čikagoje leidžiamų "Akiračių" štabo narys tame laikraštuke išpėikė amerikietę Mary Delancy, kam ji Čikagos arkidiecezijos oficioje "The New World" 1971 metų rugp. 20 d. numerįje per daug tamsiais vaizdais pavaizdavusi padėtį sovietų komunistų okupuotoje Lietuvoje. Montrealio "Nepriklausomos Lietuvos" dabartinis redaktorius tą Rekašiaus straipsnį "Apie puslaikinę tautelę svieto pakrastyje" be jokių komentarų perspausdino ir tą "Nepriklausomos Lietuvos" Nr. 1270 su tuo Rekašiaus straipsniu Šarauskiene atsinešė į šį susirinkimą). Kad pamatyti, kokių pakūstelių mes turime ir kuriais keliais jie suka, prie Z. Rekašiaus straipsnio prie progos vėliau.

Pirmiausia E. Šarauskiene išsitraukė tą, gerokai apglamžytą "Nepriklausomos Lietuvos" Nr. 1270, kuriame yra tilpęs minėtasis Z. V. Rekašiaus straipsnis. Moteris, gana įkaitusi veidelio, tą laikraštį glamžė, glamžė, kol pagaliau iš didelio susinervinimo pradėjo garsiai šnekėti. Atsiprasau, ne šnekėti, bet tiesiog rekti, kad net buvęs mūsų B-nės prezidentas J. Demereckas man į ausį pasakė: "Žmonės sako, kad

aš velnišku balsu rekiu, bet atrodė, kad ir mane jau bene pralenkė".

Tas reikimas ne taip jau svarbu, bet svarbiausia, kad E. Šarauskiene nesuprato to Z. Rekašiaus straipsnio, kurio ir susirinkusiems net pati nebeįstengė ištiesi perskaityti. Tad Z. V. Rekašiaus straipsniukas taip ir liko jos drebančiose rankutėse iki galo neperskaitytas ir žmonių nesuprastas. Tik gaila, kad klubo p-kas, po to straipsniuko skaitymo bei savotiško jo aiškinimo, nedavė balso nė vienam pasisakyti, o tokių buvo apsieiai.

Skaidrių rodymas

Susirinkusiems į klubą Viktorija Daubaraitė rodė paveikslus iš Vilniaus miesto ir dalinai jų apylinkių, kur autobusų teko pavaižinėti. Pirmas vaizdas buvo "Gintaro" viešbutis, be kurio joks ekskursantas negali apsieiti. Skaidrėse penkių aukštų viešbutis atrodė gana gražus ir bendrai aplink jį esantieji vaizdai žiūrovui nesudaro blogo įspūdžio, juo labiau, kad vaizdai spalvoti. Skaidrių rodymoja V. Daubaraitė apie "Gintaro" viešbutį smulkesnių žinių nesuteikė, gal jos uždavinys tik ir buvo paveikslus parodyti. Vaizdų aiškintoja E. Šarauskiene aiškino tik apie išvirsinę paveikslų reikšmę, visai nesigilindama į jų vidaus santvarką. Pavyzdžiui, buvo parodyta eilė Vilniaus mieste esančių bažnyčių, kurios jau atremontuotos ir vėl naudojamos tikybiniams reikalmams, bet ne parodyta nė vienos, kurios mardėja aplink jį esantieji vaizdai žiūrovui nesudaro blogo įspūdžio, juo labiau, kad vaizdai spalvoti. Skaidrių rodymoja V. Daubaraitė apie "Gintaro" viešbutį smulkesnių žinių nesuteikė, gal jos uždavinys tik ir buvo paveikslus parodyti. Vaizdų aiškintoja E. Šarauskiene aiškino tik apie išvirsinę paveikslų reikšmę, visai nesigilindama į jų vidaus santvarką. Pavyzdžiui, buvo parodyta eilė Vilniaus mieste esančių bažnyčių, kurios jau atremontuotos ir vėl naudojamos tikybiniams reikalmams, bet ne parodyta nė vienos, kurios mardėja aplink jį esantieji vaizdai žiūrovui nesudaro blogo įspūdžio, juo labiau, kad vaizdai spalvoti.

Vienas su tokia pat ekskursija grįžęs ekskursantas pasakojo, jog "Gintaro" viešbutis Vilniuje esąs pats gražiausias ir moderniausias visoje okupuotoje Lietuvoje. Joks ekskursantas kituose viešbučiuose nėra buvęs apgyvendintas, nes kituose nesą tokių sekimo priemonių, kaip esą įtaisyta "Gintaro" viešbutyje, tad jis ir skirtas vien tik ekskursantams apgyvendinti. Nors jis iš lauko ir nėra apvertas spygliuotomis vielomis, tačiau jis apstatytas įvairiausio.

Susikaupto ir dėmesio pilnas veidas nufotografuotas Maskvoje, 18 didmeistery šachmatų varžybose.

mis NKVD-stų pin klėmis-mikrofonais, kad ten, būty girdimas menkiausias pasikalbėjimas jo kambariuose. Čia gimnės atvykę pasimatymui įspėja savuosius, kad reikia būti atsargiems, nes NKVD-sto ausis ir akis viską klausia, mato, stebi ir girdi. Kaip jau pačioje pradžioje pasitinkti mutinėse uniformuotus komunistinius pareigūnus, taip jų pilna ir miestuose rusiškose uniformose, tik šunų atspėti, kurioje uniformoje rusas ir kurioje lietuvis. Bevaikščiodamas po miestą, be restorano "Gintaras", dar užtikęs dvi valgyklas-restoranus, kurių vardai taip pat lietuviški. Vienas iš jų "Rūta", o kitas "Palanga". Jie visi esą dideli, bet pietų reikėje laukti ištisą valandą ir net ilgiau.

Toliau ji rodė keletą bažnyčių ir kiek ilgiau sustojo prie Vilniaus universiteto, bet apie jį nieko nepaaiškino, tik papasakojo, kad jo sienos baltai nudažytos. Nepaaiškino ir kokią vardą jam komunistai suteikė. Reikia nepamiršti, kad mūsų Vilniaus u-tas yra seniausias Rytų Europoje. Įsteigtas 1579 metais. Komunistai, okupavę Lietuvą, jo vardą pakeitė, pavadindami jį Vinco Kapsuko universitetu. V. Kapsukas buvo tik komunistinis veikėjas, bet nieko bendro neturėjo su mokslu.

Toliau rodė universiteto kieme esančią šv. Kazimiero bažnyčią, kurios sienos gražiai išlauko nubaltintos. Ši bažnyčia paversta antireliginiu muziejumi. Ten net mokesčių neimama įėjant, bet žmonių visai mažai aplink vaikščiojant tesimaitė.

Kiti ekskursantai, grįžę iš Vilniaus, apie ją rašė, kad universiteto kieme esanti bažnyčia jau įpusėta restauruoti, paliekant visus kryžius lauke. Galutinai užbaigus remontuoti vidų būsiąs įrengtas literatūrinis muziejus. Iš lauko išbaldinta gražiai atrodė kaip ir senoji katedra, kurioje kryžiai užsilikę užpakalio bokštuose, gi fasado didelės skulptūros, kaip ir Gedimino pilies bokštakalne yra apšviečiama ir nakties metu.

Aušros vartai

Aušros vartai skaidrėse atrodė gana gražūs. Aplinkui mato si viena kita senutė ant kelių klūpanti. Kita tos ekskursijos ekskursantė pasakojo, kad Aušros vartai šiandien yra pavadinti "Medininkų vartais" ir yra Gorkio gatvėje. Turistė ten mačiusi keletą senų moteriškių, kurios pardavinėjo medalikėlius. Visų turistų žvilgsnis daugiausia esąs nukreiptas į langą, per kurį matosi šv. Marijos paveikslas.

Toliau buvo parodyta šv. Teresės bažnyčia, visai netoli nuo Aušros vartų. Iš vienos pusės pailgas spalvotas langas atrodė lyg išmuštas, bet E. Šarauskiene, tai pastebėjusi, paaiškino: "Langas, kuris atrodė lyg išmuštas, švytuoja nuo saulės

šviesos. Ne! tas langas nėra išmuštas, nes ten langų niekas nedaužo".

Ekskursantai pasakojo, kad šv. Teresės bažnyčia dabar priklauso lenkų parapijai. Jos viduramžių freskos ir bendrai visą bažnyčia esanti labai apieista. Paveikslai, nubūkę ir jau baigia visai trupėti. Kiek toliau matėsi ir šv. Kazimiero koplyčia, bet ji jokio ypatingo įspūdžio nedaro.

Dar buvo parodytas Gedimino kalnas. Kad ir gražus, bet tik iš vaizdo ir be jokių smulkesnių paaiškinimų sunku suprasti, nors jis ir brangus kiekvienam lietuviui.

Apie Gedimino kalną štai kaip rašo Vilniaus komunistinėje spaudoje "Literatūra ir Menas" Nr. 18-me, kuriame buvo paskelbtas pasikalbėjimas su okup. Lietuvos istorijos-etnografijos mu-

statytas, tačiau ji tuo nesidžiaugia, nes tai nebuvo mokslinė restauracija — jam sutelkė prieškarinę išvaizdą. Sako, turime laukti geologinių tyrinėjimų pabaigos. Bet ar patys geologai nesijaudina, pažvelgę į instanti kalną? Vanduo išraižė griovius visą kalną, jis kėsinais jau ir į bokšto pamatus. Kalną reikia kuo skubiau sustvirtinti".

Baigia savo straipsnį taip: "Muziejus darbuotojams speigai yra sunkiausias metas. Mes neturime menkiausių darbo sąlygų. Muziejus neapildomas. Žiemą prie nedidutės krosnelės budintysis sunkiai sušildo rankas. Nėra vandens, kanalizacijos".

Tai ką čia dabar Z. V. Rekašius pasakys su savo straipsniu: "Apie puslaikinę tautelę svieto pakrastyje", arba mūsų E. Šarauskiene, kuri aiškindama skaidrių vaizdus sako, jog ten langų niekas nedaužo... Tad be reikalo dabartinis Vilniaus miesto burmistras Vytautas Sakalauskas sako; kad pirmoje vietoje yra Gedimino pilis, kuri esanti Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės simbolis. (B. d.)

RIMTA KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Naujienose galima gauti puikių knygų, kurios papuos bet kokią knygų spintą ar lentyną:	
K. Bielinis, PENKTIEJI METAI, gražiai įrista, 592 pusl.	\$6.00
K. Bielinis, DIENOJANT, gražiai įrista, 464 pusl.	\$6.00
Prof. Vaclo Biržiška, ALEKSANDRYNAS, I tomas, gražiai įristas, 431 pusl.	\$7.50
Prof. Vaclo Biržiška, SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA, I dalis, 208 pusl. įrista \$3.00, minkštai viršeliais — \$2.00; II dalis, 225 pusl. įrista — \$3.00, minkštai viršeliais — \$2.00	
Dr. K. Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS, I tomas, 300 p.	\$2.00
Prof. S. Kairys, LIETUVA BUDO, gražiai įrista, 416 p.	\$5.50
Juozas Liudžius, RAŠTAI, 250 pusl.	\$3.00
P. Liudžiūnė, ATSIMINIMAI APIE JUOZĄ LIUDŽIŲ, 88 pusl.	\$1.00
S. Michelsonas, LIETUVŲ IŠEIVIJĄ AMERIKOJE, 297 p. įrista — \$5.00, minkštai viršeliais — \$4.00	
Dr. V. Sruogienė, LIETUVOS ISTORIJA, gražiai įrista 968 pusl., dabar tik	\$10.00

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. — Telef. HA 1-6100

Retirement.

The end of work, or the beginning of worry?

Most people look toward retirement as a time of relaxation and enjoyment. And it can be if you prepare for it. But if you don't, it can be a time of worry and discontentment. A time when you can look back and think of a million ways that you could have saved, but didn't.

Well, there's no better time to think about retirement than now, while you're working. One easy way to save on a regular basis is by purchasing U.S. Savings Bonds through the Payroll Savings Plan where you work.

Now there's a bonus interest rate on all U.S. Savings Bonds — for E Bonds, 5½% when held to maturity of 5 years, 10 months

(4% the first year). That extra ½%, payable as a bonus at maturity, applies to all Bonds issued since June 1, 1970... with a comparable improvement for all older Bonds.

Buy U.S. Savings Bonds. They'll help make your retirement just what you want it to be.

Bonds are safe. If lost, stolen, or destroyed, we replace them. When needed, they can be cashed at your bank. Tax may be deferred until redemption. And always remember, Bonds are a good way to save.

Take stock in America. Now Bonds pay a bonus at maturity.

The U.S. Government does not pay for this advertisement. It is printed as a public service in cooperation with The Department of the Treasury and The Administration.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

Nuo 1914 metų

Midland Savings aptar naują taupymo, ir namų paskolų reikalus visos mūsų apylinkės. Dekojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norime būti Jums naudingi ir ateityje.

Saskaitos apdraustos iki \$20,000

Frank Zogas, President

MIDLAND SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4471

5%

6%

Passbook Savings
All accounts earn
interest daily —
paid quarterly

2 Years Savings
Certificate
(Minimum \$5,000)

Lietuviams reikalinga literatūra

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir lietuvių gerbūvis, privalo susipažinti su žemiau išvardintomis knygomis. Čia suminėtas knygas galima užsisakyti Naujienose.

Liudas Dovydasas, MES VALDYSIM PASAULI. Atsiminimai ir mintys duomenys apie bolševikmetį Lietuvoje dviejuose tomuose. Kainuoja po 4 dol. tomas. Juose yra 517 psl.

Jurgis Gliada, SIMAS. Platus literatūrinis aprašymas apie Simo Kudirkos pabėgimą ir jo išdavimą rusams. Tragedija įvyko bendradarbiautojų ir tiltų statytojų su sovietais sukelty mitų miglose apie besikeičiantį komunizmą. 158 psl., kaina 3 dol.

Jurgis Gliada, AGONIJĄ. Romanas, 408 psl., kaina 5 dol. Aprašoma Lietuvos vyriausybės kapituliacija prieš bolševikus ir jos narų eilegys tragiskose dienose.

Stefanija Rūkienė, GRIZIMAS Į LAISVĘ. Sibiro tremtinės atsiminimai, parašyti ramu, klasiku stiliumi apie sunkią pavergto lietuvių dalį. Aprašymo būdas ir stilius prilygsta geriausiems garbiosios rašytojos Pearl Buck kūriniams. 526 psl., kietais viršeliais, kainuoja 6 dol.

Juozas Kapčinskis, SIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai, apibūdiantys Lietuvą, begina nuo bolševikų ir gyvenimą tremtinių stovyklose, Vokietijoje, 273 psl., kietais drobės viršeliais, kaina 4 dol.

J. Audėnas, PASKUTINIS POSEDIS. Minučių tikslumu aprašyta paskutinės nepriklausomos Lietuvos dienos ir valandos, kurios yra išryškėjęs nesikeičiantis komunizmo klaidingumas pavergiant tautas ir asmenis. 270 psl., \$4.00.

ČIKAGIETIS ĮSPŪDŽIAI KOMUNISTŲ PAVERGTŲ LIETUVŲ. Autorė buvo Vilniuje, Trakuose, Druskininkuose, Kaune, Naudoktuose, Klaipėdoje ir Palangoje. Vaidis aprašymai, ką ji ten matė, kokias kalbas girdėjo ir ką jai žmonės pasakė. 95 psl., \$1.00. Yra taip pat išversta į anglų kalbą.

D. Kuraitis, MAGISKUOJU KILIMU Į VILNIŲ. Kelionės į Lietuvą įspūdžiai. Ilustruota foto nuotraukomis. 331 psl. \$3.00.

D. Kuraitis, KELIONĖ Į ANAPUS GELEŽINES UZDANGOS. Autoriaus pastabumą neapgauna turistų ir agitpropo propaganda bei užmaskavimai. Abi knygos parašytos lengvu, gražu stiliumi.

V. Macionas, VINCAS KREVĖ SAVO LAISVUOSE 1944-54 m. 42 psl., \$1.00. Didžiojo klasiko mintys ir rūpesčiai apie išeivijos kultūrinį gyvenimą. Skurdi tremtis ji nepalenkė bendradarbiavimui.

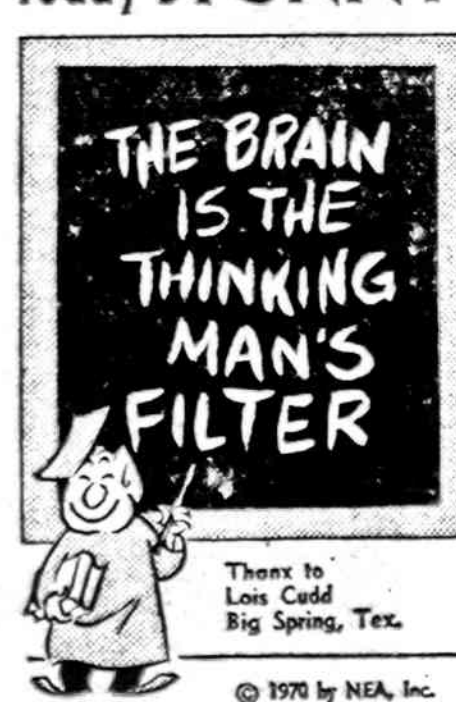
Komunizmas yra žiaurus. Bet jis ir jo vadaai yra ne mažiau jūringi. Pasijaukime visi, skaitdami Krizo Pleperio 77 ANEKDOTŲ. 52 psl., \$1.00.

Sie ir kiti leidiniai yra gaunami

NAUJIENOSE, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

atsilankant darbo valandomis arba užsakant paštu ir pridant čekį ar pinigine perlaida

today's FUNNY

There is Less Cudd Big Springs, Tex.
© 1970 by NEA, Inc.
Today's FUNNY will pay \$1.00 for each original "funny" used. Send page to: Today's FUNNY, 1200 West Third St., Cleveland, Ohio 44113.

Dabartinis lietuvių tautos pasipriešinimas sovietinei okupacijai ir jo reikšmė Lietuvos suverenumui atstatyti

Algirdo J. Kasiulaičio pranešimas Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Seime
1971 m. gruodžio mėn. 4 d. Detroite

(Tęsinys)

2. KOVOS APRAIŠKOS PAVERTGTOJE TĖVYNĖJE

Tiesiog nuostabu, kod šioje Vakarų civilizacijos ir tarptautinės politikos normų prieblandoje prasmingiausi laisvės ir tiesos pranašai atsisakė ne tos prieblandos ūkanos, ne vis daugiau pasimetę, bet vergijos mirties rėžniais sukaustytoje Tėvynėje. Po 20 tylos metų lietuvių tauta savo sūnų ir dukrų žygiams į laisvės kovą įvedė naują dimensiją ir ji jau niekuomet nebus tokia pati. Tamsėjantiame laisvės kovos horizonte tokie pavergtos tautos žygiai kaip nuostabus Apvaizdos ženklas pavargstaniai išeivijai ir abuojam pasauliui.

Gal pačių ryškiausių kraujuojančios tautos laisvės kovos simboliu tapo šiandien kalėjime surinktas Simas Kudirka, šalia jo rikiuojasi Simokačiai, nepažįstamoje Turkijoje nežinioje vegetuoją Bražinskai. Vėl pavertę Tėvynėje drąsa žėri kunigai šeš-

vičiai ir Zdebskis, neina į kompromisus su žmogum — žve- rim ir jo įsakymais. Iš kitos pusės 2000 pilkųjų didvyrių — Tėvynės ir Bažnyčios dukrų ir sūnų nepabūgo okupanto ir raštų, išėjo ginti savo ir savo pavergtųjų brolių teisių kaip anksčiau tai padarė būrys kunigų. Kiekvieno atskiro fakto lukštenimas šiuo atveju būtų bereikalingas kartojimas jau žinomų faktų, nes jie degintę įdegti mūsų sąmonėje, ar bent turėtų būti. Savo išskirtinumu šie įvykiai kartu perskrodė ir pasaulio sąmonę, nors, deja, ne sąžinę.

Šioje vietoje kaip tik ir kyla visa eilė klausimų bei ryškėja kai kurios išvados, kuriuos ir kurias sklandant aiškėja ir tų žygių prasmė ir kaip išeivija į juos atsilepia.

3. ATLIEPIS Į UGNIES PETELISKES SINDROMĄ

Pirmon galvon šie žygiai ir įvykiai atskleidžia kaip bendradarbiavimą su okupantu problemų išryškėjimas.

Jau kuris laikas kai kuriose išeivijos sluogsnuose ryškūs

peteliškės ir ugnį skridimo sindromas. Nežiūrint komunizmo pažinimo, nežiūrint prasmingo veiksmų nusistatymo anais dviem klausimais, kai kurie išeiviai kaip peteliškės skriste skrenda komunizmo pinklėse. Nueita net iki to, jog surandami labai išradiniai, sofistikiški argumentai tiek bendravimui, tiek kokiam bendravimui pateisinti, tiek bendravimui skatinti.

Praeitų metų įvykiai kaip tik išryškina tokio racionalizavimo beprasmybę. Juk kokio logika galima pateisinti išeivijos solisto dainą pavertgamoje Vilniuje, kai jis ar ji žino, jog už kelių namų (o jei ir už kelių tūkstančių kilometrų) kokio nors kalėjimo rūsyje ar mirties stovyklos barake pūna gyvasis Simo Kudirkos lavonas? Kokio logika galima priimti ir kitoki kultūrinį neva bendradarbiavimą su okupantu ar jo vergučiais, ar tai bus parodų rušimas, ar knygų leidimas, kai žinome, jog jaunų žūrininko likimu dalinasi dešimtys tūkstančių nekaltų brolių? Kokio logika pateisinti žmogaus vaizdinėjimas ir pavertg Tėvynę smalsumo reikalu ir net pasikaitų skaitinėjimas Maskvos universitetuose ir... tytyjimas, kai žinai, kad Kudirka į mirtį žvelgdamas reikalavo Lietuvai laisvės ir nepriklausomybės, o ne vienas laisvųjų, net Amerikoje jau atsisako net garsiai šuktelėti apie laisvę ir nepriklausomybę. Zdebskis, Šeškevičius, Simokačiai, Bražinskai, Kudirka, Prieniskiai ir Simniškiai lietuviai štai atsakymas į bendradarbiavimo su okupantu problemą, kuri dar taip neseniai kėlė audras visuomenėje ir spaudoje. Atsakymas aiškus ir nedviprasmiškas.

4. IDEJINIO PRADO PABRĖŽIMAS
Kovos dvasios atsiskleidimas pavertgtoje Tėvynėje ypatingai pabrėžia ir idejinės kovos primatą. Jei išeivijoje vis daugiau įsigali formalinis, organizacinis veikimo metodas, pavertg Tėvynės įvykiai būdingi savo idejoms, kilme ir turinui. Kun. Šeškevičiaus veiklą ir jo gynybos kalbos dvasią ar Prienų katalikų protestą nei apsprendė, nei išsakė, nei pagaliau išaukė pinigais ar kitoki materialiniai išskaidymai. Darbus ir žygius pagimdė ideja, išskaidinta kančios, subrandinta žmogiškame kilnyme, puoselėta krikščioniškose, lietuviškose tradicijose.

Šie įvykiai iš tikrųjų akivaizdžiai rodo du dalykus. Viena, kad komunizmas kaip ideja gali būti nugalėtas tik idejinėmis priemonėmis, idejiname kovos lauke. Komunizmas gimė be tankų, be lėktuvų, be atominių ginklų. Jis augo ir augo maitindamasis visų pirmiausia idejinėmis sultimis. Tiesa, iš apnuodytų šaltinių... Jis plečiasi šiandien nebūtinai vien ginklo pagalba, nors ginklas visuomet svarbus jo politikos įrankis. Komunizmo didžioji jėga yra jo idejinė ofenzuva. Prieš ją mes turime išvystyti lietuviškos, krikščioniškos, demokratinės idejos ofenzivą. Simo Kudirkos gynybos kalba mums rodytė rodo idealistinio prado pirmumą prieš mechaninį, materialistinį pradą. Jo ir kitų kovotojų žygiai yra tarsi šauksmas išeivijai: grįžkite atgal prie idealistinių šaltinių, vieton savo kelią vis daugiau kreipę į pragmatistinius, materialistinius tikslus.

5. PAUKŠČIUKO HIPNOZES MITAS
Tautinio pasipriešinimo pradžios pavertgtoje Lietuvoje turi tendencijos blaiviau nušviesti ir paukščiuko hipnozės mitą, kuris kai kuriuos yra apėmęs, o kai kurių sąmoningai skleidžiamas. Esą mižiniška sovietinė gvatė yra už hipnotizavusi mažučią Lietuvą paukščiuku, užtai pavertgtoje Tėvynėje jau gerokai išblėsęs ir laisvės troškimas, ir nepriklausomybės siekimas. Pastarieji įvykiai, gi rodo visai ką kita. Laisvės troškimas nėra netik sumažėjęs po 30 metų, bet net dabar atsiskleidžia ypatingai energingomis, pavoju ir asmeniškos grąsios nebija pačios formomis. 30 metų smegenų plovimas toli gražu nėra atsiekęs visuotinio. Materialistinis košmaras nėra užgožęs personalizmo nei sampratos, nei poreikių. Ateistinė kova, kuriai lygiu maža, nėra baigta. Dievas Lietuvoje nėra miręs. Visa Kudirkos kalba yra išties traktatas idealizmui. Tėvynė, demokratijai ir tikėjimui. Visi kiti įvykiai liudija tą patį. Praeitais metais pavertgtoje Tėvynėje mirė ne lietuvių, ne Tėvynės meilė, ne Dievas, bet tik tyla, o išeivijoje improvizuoto paukščiuko mitas.

6. DVILYPĖ PASIPRIEŠINIMO REIKŠMĖ
Šis momentas gal tinkamas grįžti prie pirminio klausimo: kokią reikšmę turi dabartinis lietuvių tautos pasipriešinimas sovietinei okupacijai Lietuvos suverenumui atstatymui? Vienalyčio atsakymo, deja, nėra. Turint galvoje visą plotą Vakarų demokratijų vykdomą "realybės" politiką. Simo Kudirkos ir jo brolių kova neturi jokios tam generaliniam planui įtakos. Atrodo, kad JAV (o jas greičiausiai seks ir Europos didvalstybės) yra nutarusios likviduoti šaltojo karo supilčius, tarp jų ir Baltijos valstybių dyglį ir ant tokių pagrindais sukurtos taikos (deja, tik tariamos) kurti naują pasaulį, pasiskirsčius naujomis įtakos sferomis. Šia prasme būdinga, kad nežiūrint,

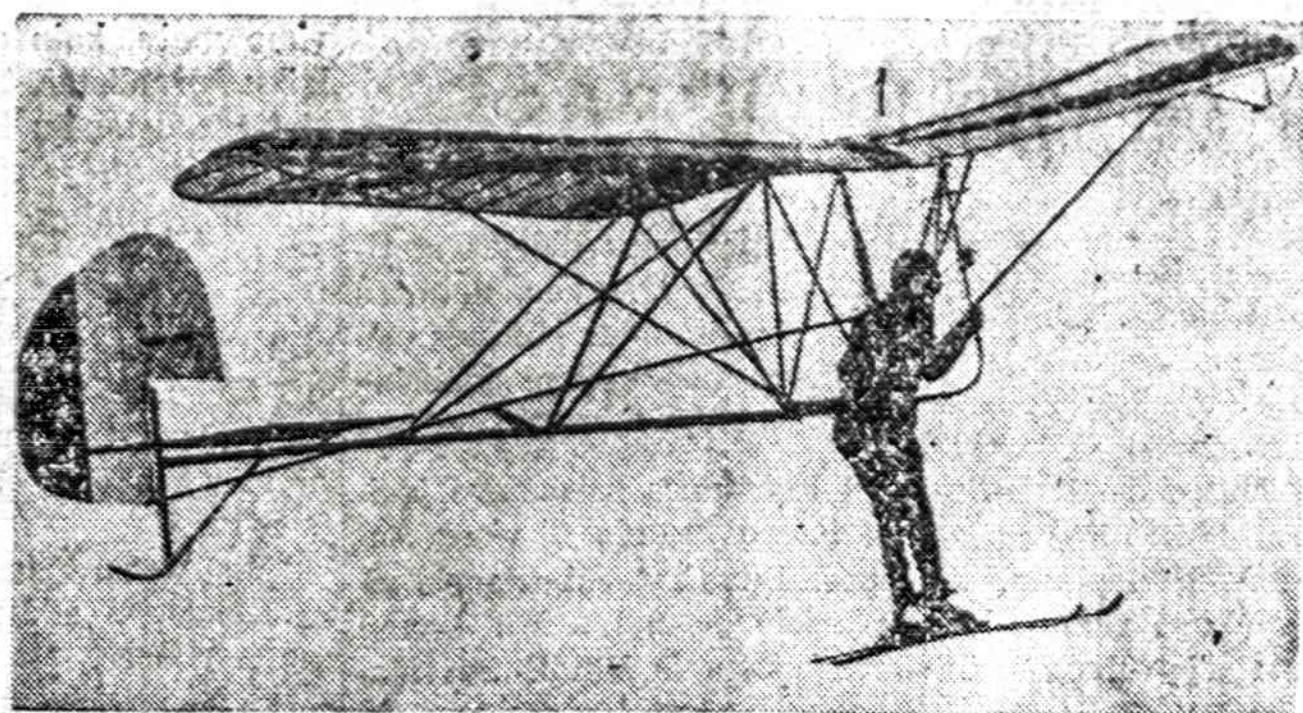
jog tiek Kudirkos, tiek kitų asmenų ir įvykių ypatingai platus nuskambėjimas viso pasaulio didžiojoje spaudoje, neturėjo jokios įtakos tų valstybių politinėje kryptyje: JAV valstybės departamento sluogsniai, atrodo, ir toliau siekia mūsų diplomatinį postą išnykimo, Brandto sutartys Lietuvai palieka Sovietų imperijos integralia dalim. Pempidou siekia konferencijos tai imperijai legalizuoti, ir t. t. Šia prasme pasipriešinimo reikšmė yra maža. Bent tiesiogine prasme.

Tačiau mūsų vidinėje sferoje, išeivijos gyvenime, šis pasipriešinimas turi, ar bent privalo turėti milžiniškos reikšmės. Aukščiau minėjome tris atvejus, kur brolių kova atskleidė naują prasmę ligšioliniams reiškiniams. Prasminga dabar kiek konkrečiau pažvelgti į šios kovos reikšmę išeivijos gyvenime apskritai ir VLIKo darbe specialiai.

7. LIETUVISKOSIOS AKCIJOS APŽVALGA

Bet kokios veiklos periodinė apžvalga reikalinga ne principams kaitalioi, bet rutinai pergalėti, naujiems metodams paieškoti, naujiems būdams pritaikinti. Pavertgto Lietuvos pasipriešinimo akcija, ypač sąveikloje su Vakarų valstybių naujosios politikos įsigalėjimu tokių mūsų laisvinimo darbo strategijos apžvalgą daro būtina.

Šioje vietoje noriu pastebėti, jog VLIKas ir šiandien atlieka milžinišką darbą, esamose sąlygose. Noriu šia proga pasinaudodamas lygiai ypatingai

Sveicarijos kalnuose slidininkai sugalvojo lengvą sklandytuvą, kuris nuo kalno šliužiantį sportininką iškelia į orą. Slidininkai gali sklandytuvą vairuoti ir su juo nusileisti, kur nori.

gai išskirti VLIKo pirm. diplomatinę akciją turėtų būti dar K. Valiūno veiklą, kuri yra sustiprinta. B. Pirmuoju uždaviniu laisvųjų pavyzdžių. Todėl kytinas kuo geriausias pasiruošimas galimai Europos saugumo konferencijai, įskaitant jau dabar sudarymą delegacijos branduolio ir kuo greičiau paruošiant atitinkamos medžiagos etnografinių sienų bei kitais svarbiais klausimais.

C. Nereikėtų užmesti ir rimto politikos žurnalo anglų kalba, sakykim "Lithuanian Affairs" vardu leidimo.

D. Reikėtų dėti pastangų, kad į įvairias užsienio veiksmo sričių būtų įjungta konkrečiam darbui kiek galint daugiau jaunos kartos žmonių.

(Prieš porą metų šia prasme ALTO kongrese esu padaręs višą eilę pasiūlymų, kurių čia nekartosiu).

(Bus daugiau)

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARSO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BICULTIS

KNYGOS VAIKAMS IR JAUNIMUI

— Sek pasaką, mamytė, apie senus laikus, kai atvairai ir laumės skrajojo po laukus...

S. Petersonienė

Poezija ir pasakos yra vaikų mėgstami ne mažiau kaip žaidimai ar krikštavimai. Naujienose galima gauti šių perlių ir žemdirgių mūsų mažiesiems bei jaunimui:

1. N. Botkienė, VELYKU PASAKOS, 32 psl., telpa 6 pasakos ir DVY. NUKĖS, 34 psl. su 8 apsakymais iš vaikų pasaulio. Abi gausiai iliustruotos, spalvotais viršeliais, kainuoja po 1 dol.
2. Vanda Frankienė-Vaitkevičienė, ŠOKOLADINIS KISKELIS, pasaka mažiesiems. Jūratis Eidukaitis iliustruota. Didelio formato, 24 psl., gražūs leidiniai. \$1.50.
3. A. Giedrius, MURKLYS, 24 apsakaitės vaikams. Dail. V. Siman-kevičiaus iliustruota, 130 psl., \$1.80.
4. Stasė Vanagaitė - Petersonienė, LAUMĖ DAUMĖ, 17 eilėraščių, kaip pasaka, apie paslaptingąsias laumes Tėvų žemėje. Labai gražūs leidiniai, didelio formato, kietais viršeliais, gausiai dail. J. Kiburo iliustruota, 64 psl., kainą 5 dol.
5. Maironis, JAUNOJI LIETUVA, poema. 118 psl., \$1.00.
6. Alfonsas Vambutas, TRYS SAKALAI, Liet. Mokytojų sąj. premijuota knyga. Joje originalūs apsakymai, padavimai, legendos, novelės. Dail. V. Stančikaitės iliustracijos, 186 psl., kainą 2 dol.
7. Juozas Švaistas, SAUNUS PENKETUKAS, apsakaitės, kaip pasakos vaikams iš jų gyvenimo, svajonių ir žygių. Iliustruota dail. Z. Sodeikienės. Didelio formato, kietais viršeliais, puikus 77 psl., leidinis. \$3.00.
8. Jonas Valaitis, SENOVES LIETUVIŲ DIEVAI, mitologijos posmai. Iliuoti padavimai, legendos ir pasakos — kaip senovės lietuviai ir žemaičiai bendravo su savo dievais, 54 psl., \$1.00.

Vaiškai mėgsta ir nori skaityti. Dėlto iš pat mažens yra daug lengviau juos įpratinti lietuviškai skaityti ir mylėti lietuvišką knygą. Jei tėvai išbalansuoti vaikams perkamas dovanas — pusę knygu, pusę žaislų — lietuviško auklėjimo rodyklė staiga pakiltų aukštyn.

NAUJIENOS,

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608.

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

6%
5%

PER ANNUM ON SAVINGS CERTIFICATES OF \$5,000, OR MORE, 2 YEAR MATURITY

UNIVEST TAUPYMO SĄSKAITOMS

Taupymo indėliai Apdrausti iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Isteigta 1923 metais

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti

Jau išėjo seniai laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00. Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsakiusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knyga galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS,

1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100

SECOND - CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
in Chicago \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$7.00 per 3 months, \$4.00 per month	
in other USA localities \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$6.00 per three months, \$3.50 per month	
other countries \$23.00 per year	
15 cents per copy, 15 c. on Saturday	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiesčiuose	
metams	\$22.00
pusei metų	\$12.00
trims mėnesiams	\$7.00
vienam mėnesiui	\$3.00
Kitose JAV vietose:	
metams	\$20.00
pusei metų	\$11.00
trims mėnesiams	\$7.00
vienam mėnesiui	\$3.00
NAUJIENŲ ofisas atidaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.	

Kurašvili nenori grįžti

Praeitą rudens Amerikon atvyko dešimt studentų iš Sovietų Sąjungos mokslo žinias gylinti. Toks pats Amerikos studentų skaičius nuvyko į Sovietų Sąjungą. Šis pasikeitimas vyksta pagal veikiančią „kultūrinio bendradarbiavimo“ sutartį, pasirašytą tuojau po Antrojo Pasaulinio karo. Tikėtai amerikiečiai siunčia Sovietų Sąjungon 20 — 24 metų amžiaus jaunos vyrus ir moteris, o rusai siunčia Amerikon mokslus baigusius 30 — 36 metų amžiaus vyrus.

Keturi Sovietų Sąjungos studentai atvyko į Chicagoje esančias JAV mokslo įstaigas, du buvo Kalifornijoje, Berkeley universitete, o kiti keturi paskirstyti po kitas mokslo įstaigas. Vienas sovietų studentas, 36 metų amžiaus gruzinas Merab Kurašvili, pabuvęs Amerikoje tris mėnesius, nenori grįžti į Sovietų Sąjungą. Tas noras nebegrįžti pas jį yra toks didelis, kad jis ryžosi geriau mirti, negu grįžti. Ką jis „kapitalistinėje“ Amerikoje pamatė per šiuos kelis mėnesius — jam akis pravėrė. Jis įsitikino, kad ne tikėtai jam, gruzinų tautai, bet ir visiems rusų pavergtiems žmonėms pripasakota tiek daug neteisybės, kad geriau mirti, negu grįžti į tą melo, apgaulės ir žiauriausio išnaudojimo komunistinę vergiją.

Amerikon atvažiavęs Kurašvili nelaimėn pateko dėl didelių komunistinių pretenzijų, paremtų dar didesniu melu. Kurašvili, nuvykęs į Berkeley universitetą, gavęs kambarį ir apžiūrėjęs miestą, negalėjo atsistebėti tokia didele maisto ir įvairiausių prekių daugybe. Pilnos krautuvės jį labiau domino, negu universitetuose vartojamų knygų tekstai. Algos, kainos ir prekių daugybė daugiau pasakė apie „komunistinę“ santvarką, negu Brežnevo aiškinamos Lenino teorijos.

Kurašvili, kartu su kitu sovietų studentu, Grigoriu Smely, nuėję į didelę maisto krautuvę, prieš pirkdami maistą, matyt, jo paragavo. Krautuvės vedėjui, toks elgesys nepatiko. Abu rusai buvo sulaukyti. Jiedu naudojo maistą, už jį dar nesumokėję. Jiedu būtų galėję būti perduoti policijai ir teismui. Bet kai paaiškėjo, kad abu yra sovietų studentai, ir kad sovietų valdžia skiria labai mažą sumą į užsienius siunčiamiems studentams, krautuvės vedėjas ranka numojo ant viso reikalo ir patarė jį užmiršti.

Krautuvės vedėjas užmiršo, bet tokio dalyko negali užmiršti sovietų ambasada. Žinia pasiekė Washingtone dirbantiuosius rusus. Jie tuojau įsakė studentams Kurašviliui ir Smelyiui grįžti į Sovietų Sąjungą.

JURGIS JAŠINSKAS

SPAUDOS PABIROS

(Tęsinys)

„Savaitę prieš Husui atvykstant, į miestą labai iškilmingai atvyko popiežius Jonas XXIII. Popiežius jo ant balto, raudonu apdangalu apkloto žirgo. Jį lydėjo devyni kardinolai ir šešiolika šimtų raitelių. Visas miestas išėjo pasitikti popiežių. Jį nulydėjo į vyskupo rūmus, kuriuose jis ir apsigyveno. Miesto gyventojai atnešė popiežiui dovanų — keturias dideles statines prancūziško vyno, keturias Alzaso ir aštuonias statines vietinio vyro ir įteikė jam sidabrinę taurę tam vynu gerti.

„Į Konstancą privažiavo įvairių luomų žmonių iš visos Europos. Buvo tatarai didžiausia vi-
durnamžių šventė. Toji šventė buvo puošni ir išdidi. Suvažia-

liui ir Smely atvykti į Washingtoną. Čia jiedu buvo nuodugniai išardyti ir jiems įsakytą tuojau grįžti į Sovietų Sąjungą. Jiedu sulaužė užsienin siunčiamiems sovietų piliečiams duodamus įsakymus. Jų studijos pasibaigė. Jiedu žinojo, kad bus baudžiami už instrukcijų nesilaikymą ir gero sovietų valdžios vardo žeminimą. Abiem tuojau buvo nupirkti lėktuvo tiketai į Maskvą ir jiedu nulydėti į New Yorką, Kennedy aerodromą. Pan American bendrovė buvo pasiryžusi juos nuvežti į Maskvą, bet paskutinę minutę neleido Kurašviliui lipti į lėktuvą, kai pamatė jį kraujuose pasrūvusį. Bendrovės gydytojas nustatė, kad Kurašvili buvo persiplovęs rankų venas ir kaklą. Jis nenorėjo skristi į Maskvą. Greitosios pagalbos mašina tuojau nugabeno Kurašvili į artimiausią Jamaikos ligoninę. Ligonis buvo nugabentas į operacijų kambarį ir susiūtos rankų venos. Gydytojai rengėsi susiūti ir kaklo žaizdą, bet tuo tarpu atsirado sovietų smogikų gauja ir išsivežė Kurašvili į sovietų konsulatą New Yorke. Jamaikos ligoninės gydytojai prašė leisti baigti operaciją, bet rusai neleido.

Valstybės Departamento pareigūnai trečiadienį ir ketvirtadienį norėję pasimatyti su sovietų ambasadoje New Yorke laikomu Kurašvili, bet trečiadienio ryte jiems buvo pasakyta, kad jis serga ir su juo pasimatyti negalima. Valstybės Departamentas pranešė sovietų ambasadai, kad Kurašvili nebus išleistas iš JAV, jei imigracijos pareigūnai neįsitikins, kad jis nori vykti į Maskvą. Jeigu Kurašvili nenorės, tai rusai prievarta jo negalės išsivežti.

Taip JAV vyriausybė pranešė sovietų atstovams, bet ar taip pasielgs — netolima ateitis parodys. Tuo tarpu matome, kad sovietų ambasados tarnautojai New Yorke elgiasi, kaip jie elgiasi Egipte ir Sudane. Ten ginkluotiems sovietų tarnautojams joks egiptietis negali pastoti kelio, kaip jų nepajėgė sustabdyti Jamaikos ligoninės administracija. Rusai neturėjo teisės imti operuojamo ligonio iš Jamaikos ligoninės, bet jie paėmė. Rusai turėjo leisti Valstybės Departamento pareigūnui pasimatyti su juo, bet jie neleido.

Kurašvili noras negrįžti į „komunistinį rėjų“ labai panašus į Sino Kudirkos tokį norą. Kaip Kudirka dėl kelių pareigūnų neapdairumo pateko į sovietų jūros policijos rankas, taip sovietų policijos rankose yra ir Kurašvili. Jeigu jo noras negrįžti į Maskvą nepasikeis, tai jis „nepasveiks“ ir JAV pareigūnai su juo nepasikalbės. Jeigu jis „pakeistų“ savo nuomonę ir sutiktų grįžti, tai tada JAV tarnautojas pasimatys ir leis jam išvažiuoti.

Kurašviliui išsiviečius bus labai sunku. Kosenkinai teko šokti iš trečio aukšto ir susilaužyti rankas bei kojas. Kurašvili prie lango komunistai neprileis. Ar JAV reikia leisti sovietų agentams saugliauti New Yorke, kaip jie saugliauja buvusiose Afrikos kolonijose?

vimo metu, kaip aprašinėja tu laikų žurnalai, ten buvo apie šimtą tūkstančių žmonių. Pats miestas teturėjo tik šešis tūkstančius gyventojų. Buvo paruošta trisdešimt tūkstančių lovų. Penki šimtai žmonių nuskendo ežere. Iš visur privažiavo kėpiniai, tarnų, auksakalių, prekybininkų, tapytojų, medžio drožinėjų mokovų, ir verslininkų iš rytų.

„Visi jie suvažiavo į Konstancą ieškodami uždarbio, patogumų ir garbės.“
„Suvažiavime dalyvavo 33 kardinolai, 5 patriarchai, 47 arkivyskupai, 141 vyskupas, 93 vyskupai — sufragana, 217 teologijos daktarų, 361 juristas, 37 gydytojai ir 37 universitetų atstovai. Buvo ten 83 viešpatuojančių karalių ir kunigaikščių atstovai, 38 kunigaikščiai, 173 grafai, 718 baronų ir virš pusantro tūkstančio bajorų. Vien muzikantų buvo 1700. Be to, kaip sako to laiko istorikas, buvo ten 700 protestučių.

Atvykęs dar naujiesiems suvažiavimui dalyviams, miesto gyvumas augo, viešpatavo linksmybė, žaidimai, girtavimas ir ištirkavimas. Aidedo šokiai, sporto žaidimai, parodos, procesijos ir koncertai“ (113 psl.).
Šio „šventojų“ suvažiavimo sprendžiamajai balsą turintieji delegatai savo posėdžius turėjo — Konstancos katedroje. Čia vyko Jono Huso apklausinėjimas, prievartavimas išsižadėti jį nuo jo iki šiol skelbtojo mokslo:

1. išsižadėti savo eretiškų raštų, kuriuos pasmerkė šešiasdešimt teologų,
2. prisiekti, kad daugiau jų nebeskelbs,
3. juos (raštus) viešai atšaukti ir
4. prižadėti skelbti ir palaikyti mokslo, priešingą tam, kurį iki šiol skelbė; jam nepaklausius patiektų reikalavimų, nu-teistas, kaip eretikas, sudeginti ant laužo ir jo raštus taip pat sunaikinti laužo liepsnose.

Sprendimas buvo įvykdytas 1415 metų liepos mėnesio 6 dieną.

Tas pats „šventasis“ suvažiavimas sekančiais metais nuteisė sudeginti ant laužo Jono Huso bendradarbį Jeronimą iš Prahos. „Abu buvo vienodų religinių pažiūrų, abu juos teisė už tą pačią „ereziją“ tas pats inkvizitorius teismas, abu sudeginti toje pačioje vietoje ir abiem paskui pastatytas didingas paminklas su užrašu viename šone: „Jonas Husas mirė čia 1415 metų liepos mėnesio 6 dieną“, o iš kitos pusės: „Jeronimas iš Prahos mirė čia 1416 metais gegužės mėnesio 30 dieną“ (187 psl.).

Aklų fanatikų užkurtas laužas iš lotynų ar gudų kalbos sulietuvinęs, nes gilioje senovėje ši šeima tebuvo žinoma kaip Tallatai.

Dabar esančioji švento Kryžiaus atradimo bažnyčia, pastatyta devyniolikame šimtmetyje pačių parapijiečių lėšomis ir tal-ka. Jos planą paruošė ir statybą prižiūrėjo žemaitis arch. Kalėda. Pamatus pašventino 1852 metais vyskupas Motiejus Valančius. Jos statybai buvo naudojami stambūs aptašyti akmenys, suliejant, sutvirtinant degintų kalkių vagna. Tų sienų storumas yra apie vienas sieksnis. Ta vieta, kur buvo statoma bažnyčia, dumblina, vandeninga. Pamatus nepasiekus tvirtu gruntu, buvo panaudojami milžiniško storumo ažuoliniai, kirviu aplyginti rasta. Bet praslinkus daugiau kaip pusšimčiui metų tie ažuoliniai rasta, spaudžiami tokios akmeninių sienų masės, ėmė giliau grimzti ir jos sienos keliose vietose suskilo. Dėl to teko jos pamatus iš naujo sustiprinti.

Tallatai, paskui žinomi kaip Tallat-Kelpšai, žemaičių bajorai, yra totoriškos kilmės ir jų giminės pradžia siekia Vytauto laikus. Galimas dalykas, kad ir jų atsiradimas Laukuvos apylinkėse siekia, tur būt, tuos pačius laikus. Jų protėvis priklausė D. L. Kunigaikščio dvarui ir buvo gavęs pagal anuos laikus aukštą garbės titulą, nes buvo dvaro sąrašuose laikomas arklininku, tuo pačiu įeidamas į D. L. Kunigaikščio karų ir medžioklių palydos eiles. Tais laikais savo valdas, dvarus turėjo D. L. Kunigaikštis ir Laukuvos apy-

linkėse. Tad už drąsą, atsizymėjimą karuose ar kitus nuopelnus Lietuvai Didysis Lietuvos kunigaikštis apdovanojo Tallatus žemėmis, nors ir ne taip dideliais, toje apylinkėje esančiais dvarais. Ir taip per D. L. Kunigaikščio maitonį čia apsigyveno Tallatai sužemaitėję, susirio ir kraujo ryšiais su žemaičiais ir palapo tikraisiais to krašto gyventojais, suaugdami su šia apylinkė ne tik kalba, bet ir papročiais, tradicijomis. Net ir šenkų kultūrai ir kalbai įsigalint dvaruose, jie visą laiką save laikė žemaičių bajorais ir mokojo gerai ir žemaičiai kalbėti. Jų dvilypis pavardės vartojimas prasiidėjo jau daug anksčiau, po įsikūrimo šioje apylinkėje. Tai atsitiko todėl, kad bajorijos tarpe buvo įsigalėjęs paprotys, kad kuomet išsibagia vyriškos linijos įpėdiniai, dukrai ištekančios buvo sudaromi dokumentai, pagal kuriuos sukiėjo jaunavedžiai turi vadintis abiem pavardėmis. Tokių jungtinių dėka ir yra atsiradusi dvilypė Tallat — Kelpšų pavardė.

(Bus daugiau)

„NAUJIENAS“ SKAITO VISU SROVĮ ŽMONES: DARBININKAI, BIZNININKAI, PROFESIONALAI, DVASININKAI, VALSTYBININKAI, MOKSLININKAI, JIE ŽINO, KAD „NAUJIENOS“ PADUODA TEISINGIAUSIAS ŽINIAS IR GERIAUSIUS RASTUS.

A. VILAINIS ŠIDLAUSKAS

GRIMZTANTI SALA SU KYŠANČIAIS BOKŠTAIS

16

Kažkodėl tas mano akiratis, rodos, taip savaime plėtėsi iki mūsų aukštojo kaimynėlio Medvėgalio, kuris yra dešimties kilometrų atstu ir pakilęs nuo jūros lygio 234 metrus, o nuo savo gražiojo slėnio pakopės visu šešiasdešimt metrų ūgiu. Užkops į viršūnę, galėjai matyti visą plačiąją žemaičių žemę. Galėjai matyti ežerus, upes, sodybas, miškus, kalvų kalnelių virtines ir pro visas tas žalumas išsikišusius bažnyčių bokštus, kurių galima buvo priskaityti ir be žiūronų pagalbos net septyniolika. Dar arčiau, jau mūsų pacio valdžius ribose, tik penkių kilometrų nuotolyje, buvo tas senųjų dievų padovanotas perlas — Dyvyčio ežeras. Jis savo žydro dangaus mėlynumo veidu sužavėdavo net poetų širdis, ir jie prabildavo nemirštančio grožio žodžiais.

Mūsų mažojo miestelio istorija didelė ir siekianti gilius amžius. Jau Mindaugo krikšto metu ši vietovė buvo gausiai žemaičių apgyventa. Juk ir krikšto atminimui dovanas dalydamas, karalius Mindaugas menamai pusę Laukuvos žemių buvo užrašęs pirmajam popiežiaus skir-tam vyskupui Kristijonui. Ir kita pusė pagal tą pačią krikšto intenciją buvo atiduota kryžiuočiams, bet tik 1257 metais. Žinoma, tada Laukuva buvo didelė ir ver-

tinga dovana. Deja, tos duodamos dovanos ir pats karalius Mindaugas nelaukė tvirtai savo rankose. Ją valdė nors ir Mindaugo giminačiai, bet buvo neklusnūs jam žemaičių kunigaikščiai. Taip tos dovanos negalėjo riteriško kardo padedami kryžiuočiai užvaldyti. Neturėjo čia savo pirmosios rezidencijos nė vyskupas Kristijonas. Dėl tų žemaičių laisvės branginimo, prisirišimo prie savo senųjų dievų, vyskupas nebuvo nė kojos ir jį kraštą įkėlęs. Mirė net šios dovanos nepamatęs.

Kitas įdomus, istoriniai prisiminimas faktas, kad pro Laukuvą, pro Dyvyčio ežerą kryžiuočių keliai, vedą į žemaičių gilumą. Medininkus ir Kražius. Vienas toks kelias iš Prūsų per Karšuvos žemes atvedavo pro Balsius, o kitas nuo dabartinio Tubinių bažnytkaimio. Tie abu jį keliai iš Prūsų susibėgdavo prie Dyvyčio ežero ir esančio pietinėje jo pusėje kalno buvusios šventovės. Toje vietoje kryžiuočiai, prieš tęsdami savo kruviną žygį, stovyklavo. Paskui veik pačiu ežero pakraščiu traukdavo toliau į šiaurės pusę.

Tas kryžiuočių kelias, nuo Dyvyčio ežero už dviejų kilometrų, šakojasi į dvi puses. Tiesioji ejo į Medininkus Varnius, o kitas nuo tos kryžkelės suko jau į rytų pusę ir vedė į Medvėgalį ir Kražius. Įdomiausia, kad šis kryžiuočių kelias visai sutampa su nuo šilalės per Balsius ateinančiu vieškeliu ir kaimų keliais nuo Tubinių. Ir toji kryžkelės vieta ir dabar tebeatitinka besisakojantiems iš tos vietos vieškeliams šiaurės ir rytų kryptimi. Tik-

rai nuostabus tas sutapimas veik kai kur žingsniu, kitur sieksniu teikšrypdamas. Kito tokio senųjų kryžiuočių kelių sutapimo jau sunku kur bestrasti, lyginant tuos kryžievių keliais ir braizinius su esamais Lietuvoje keliais. Tai lyg leidžia spėti, jog tokie keliai galėjo būti toje žemaičių apgyventoje vietoje, ir jie nepasikeitė todėl, kad toje vietoje visą laiką buvo gyvenama, kai Suvalkija ir didžioji Karšuvos žemių dalis dėl tų kruvinų karų buvo visu paprūnusia pavirtusios vadinama dykuma, apaugusia sunkiais pereinamais miškais.

Būti galima ir daugiau tų istorinių nuotrupų papasakoti, bet tai užimtų daug vietos. Tik prisimintina, kad nuo keturiolikos šimtmečio Laukuvą jau nebebuvo laikoma sritiniu centru. Ji ar jos dalis buvo priskiriama prie Karšuvos ar prie Medininkų rajoninių vietų. Daugiausia ji priklausė šiaurinės ar Pajūrio valdžiams. Atrodo, kad ir šios vietovės giminingos savo pavadinimais, jų galūnėmis, kaip antai: Karšuva, šiauduva, Laukuvą.

Taip pirmajai mindauginėi vyskupijai šioje vietovėje nebeįsisteigus tos vietos žemaičiai, užkietėję savo senųjų dievų tikėjime, nebegeit susilaukė katalikų bažnyčios. Pirmoji katalikų bažnyčia buvo pastatyta tik 1624 metais. Ją pastatė savo lėšomis Jonas Talutis. Man taip kažkodėl persisi prielaida, kad tas Jonas Talutis buvo protėvis, priklausęs Tallat — Kelpšų čia nuo neatmenamų laikų gyvenančiai bajorų šeimai. Gal vyskupas Valančius ar kas kitas bus tą pavardę daugiau versda-

linkėse. Tad už drąsą, atsizymėjimą karuose ar kitus nuopelnus Lietuvai Didysis Lietuvos kunigaikštis apdovanojo Tallatus žemėmis, nors ir ne taip dideliais, toje apylinkėje esančiais dvarais. Ir taip per D. L. Kunigaikščio maitonį čia apsigyveno Tallatai sužemaitėję, susirio ir kraujo ryšiais su žemaičiais ir palapo tikraisiais to krašto gyventojais, suaugdami su šia apylinkė ne tik kalba, bet ir papročiais, tradicijomis. Net ir šenkų kultūrai ir kalbai įsigalint dvaruose, jie visą laiką save laikė žemaičių bajorais ir mokojo gerai ir žemaičiai kalbėti. Jų dvilypis pavardės vartojimas prasiidėjo jau daug anksčiau, po įsikūrimo šioje apylinkėje. Tai atsitiko todėl, kad bajorijos tarpe buvo įsigalėjęs paprotys, kad kuomet išsibagia vyriškos linijos įpėdiniai, dukrai ištekančios buvo sudaromi dokumentai, pagal kuriuos sukiėjo jaunavedžiai turi vadintis abiem pavardėmis. Tokių jungtinių dėka ir yra atsiradusi dvilypė Tallat — Kelpšų pavardė.

(Bus daugiau)

Skaitykite ir platinkite
Dienraštį
"NAUJIENAS"
Jos visad rašo
TEISYBĘ

DR. ANNA BALIŲNAS
AKIJŲ, AUSIŲ, NOSIŲ
IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 W. 63rd STREET
Ofiso telefonas: PROspect 8-3229
Rezid. telefonas: WALbrook 5-5076
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto,
nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta

DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446
Pirma ligitis pagal susitarimą.
Jei neatliepia, skambinti 374-8012
Telefonas: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8
tiksliai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiad. ir sekmadi. ofisas uždarytas.
Rez: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REPUBLIC 7-7868

DR. C. K. BOBELIS
IR
DR. B. B. SEITON
INKSTŲ IR ŠLAPIMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Telefonas: 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 Summit St.
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadi. 1-7 val.
antradi. penktadienį nuo 1-5, treč.
ir seštd. tik susitarus.

DR. W. EISIN - EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
liepia, skambinti MI 3-0001.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 val.
Treč. ir seštd. uždaryta.
Ofiso tel.: PORTmouth 7-6000
Rezid. telefonas: GARDen 3-7278

DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadi. antradi. ket-
virtadi. ir penktadieniais nuo 3 iki
7 val. popiet. Ketvirtadi. ir seštdi-
eniais nuo 9 iki 11 val. ryto tik
susitarus.
Trečadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2613 W. 71st St. Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val: antradi. nuo 1-4 po pietų,
ketvirtadi. nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonas: 776-2380
Naujas rez. telefonas: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas: 2750 West 71st St.
Tel.: 925-8296
Valandos: 2-8 val. vak. Penktadienį
10-12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Sekmadieniais ir trečadieniais
uždaryta.
Rez. tel.: WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm. antradi. trečiad.
ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Seštdi-
eniais 2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

V. Tumasonis, M. D., S. C.
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonas: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonas: GIBson 8-6195
Pirma ligitis pagal susitarimą. Dėl
valandos skambinti telefonas HE 4-2123
Jei neatliepia, tai telefonas GI 8-6195

P. SILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai. Med. Ban-
džai. Speciali pagalba kojoms
(Arch Supports) ir t. t.
Val: 9-4 ir 6-8, Seštdieniais 9-11
1850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telefonas: PROspect 6-5084

ROCKFORD, ILL.

Lietuvių rūpesčiai

Amerikos Lietuvių Tarybos
Rockfordo skyriaus pirmininkas,
Petras Šernas, sušaukė visų lie-
tuvų organizacijų pirmininkus
pasitarti dėl Simo Kudirkos rei-
kalo. Ta proga atsinešė ir pluoštą
peticijų parašams rinkti. Pe-
tijos su parašais bus pasiųs-
tos Nixonui, reikalaujant Lie-
tuvais laisvės bei paliuosavimo
Simo Kudirkos iš sovietų kalė-
jimo. Parašai po peticijomis bus
renkami ne tik tarp lietuvių, bet
ir amerikiečių.

Peticijų blankai buvo išdalin-
ti susirinkusiems, kurie pasiža-
dėjo su atsidėjimu parašus rink-
ti. Kiek man žinoma, parašų
rinkimo darbas labai gerai seka-
si.

Pirmininkas Petras Šernas
pasitūlė susirinkimui aptarti Va-
sario 16-os minėjimą. Buvo iš-
rinkta komisija, kuri tuo rūpin-
sis, ypač suradimu kalbėtojo mi-
nėjimui, nes meninė programa
jau lyg ir sudaryta. Jai atlikti
pavestas muzikas Strolia su
jaunuolių grupe iš Chicago. Pa-
kviesti taip pat ir Chicago lie-
tuvų jūrų skautai. Džiugu, kad
Altos skyrius iš anksto rūpinasi
viską tinkamai sutvarkyti ry-
šium su minėjimu.

Naujuosius Metus sutikome
Lietuvių klubo puošnioje salėje.
Viskas praėjo gražiai, kultūrin-

ringai ir žinoma, triukšmingai.
Lietuvių ir kitatautių susirinko
gana daug, ir jie linksminosi iki
2 valandos ryto.

Vadinasi, baigėsi senieji me-
tai, bet nepasibaigė visokios bė-
dos. Per pereitus metus mūsų
nedidelė lietuvių kolonija nete-
ko net 19 lietuvių. Tiek jų mir-
tis išskyrė iš mūsų tarpo. Dau-
gelį kankino ir dar tebekankina
įvairios ligos. Štai tik man ži-
nomi ligoniniai: Jonas Rumėkas,
chorų dainininkas ir organiza-
cijų veikėjas, sunkiai susirgo (ji
kamuoja širdies ligą); nekaip
jaučiasi ir jo žmonelė, kuri vis
tenka į ligoninę vežti. Dabar ji
yra namie. Stella Alinauskienė
vis skundžiasi širdies negalavi-
mu. Vargsta, bet nepasiduoda.
Su širdimi turi nesmagumų ir
Petrė Ulinskienė, plačiai žino-
ma lietuvių kolonijoje. Mūsų
energingasis Bruno Nekrošius,
su lazdele pasirėmamas, suki-
nėjasi ir ūpo nėra netekęs. Se-
nosios kartos Margarita Ander-
son-Jokubauskienė kankinasi su
savo koja: vaikščiojo pasirem-
dama su trikoju. Ji nuvežta į
paliekėlių namus. P. Vilimas,
nausios kartos lietuvis ir klu-
bo narys, buvo nuvežtas į ligon-
inę. Fiziškai ten kiek pasitai-
sė, bet protiškaiki pakriko, tad
buvo nugabentas į vyrų palie-
kėlių namus. Seno Lietuvių klu-
bo veikėjo, Kaz. Barzduko žmo-
na jau kuris laikas nesveikuoja.
Dabar ir pats Kazimieras klube
nebeapsirodo.

Sunkiai susirgo sena Rockfor-
do choristė ir dainininkė Stella
Statkus. Martynas Sinkevičius,
senas rockfordietis, irgi nesvei-
kauja. Mūsų klubo sena dar-
buotoja Petronėlė Savickienė,
beruošdama klube Padėkos die-
nos pietus, kaip sakoma, "paga-
vo šaltį" ir sunegalavo: skaus-
mas išimėti į nugarą. Ji skun-
dėsi, kad per Kalėdų šventes ji
buvo pamiršta. Nejaugi toks
jai atpildas už jos didžiausį pa-
siaukojimą, nuolat dirbant klu-
bo virtuvėje?

Sunkiai serga naujosios kar-
tos jauna P. Petraitis. Serga ji
namie.

Beveik visi mano suminėti li-
goniniai yra Naujienų skaitytojai.
Beje, šia proga noriu prisiminti
ir Albina Petronį, apie kurio mir-
tį prieš kelias dienas buvo pra-
nešta laikraščiuose ir kuris buvo
palaidotas Lietuvių tautinėse ka-
pinėse. Velionį iš dalies aš lai-
kau rockfordiečių, ir štai ko-
dėl: iš Lietuvos jis atvyko į
Rockfordą, kur ir jaunystę pra-
leido bei sukūrė šeimą, susilauk-
damas dviejų sūnų. buvo žva-
lus ir apskrus kupiškėnas. Iš
pradžios vertėsi maisto krautu-
vės bizniu, o vėliau urmu par-
davinėjo alų. Jis buvo nuykęs
į okupuotą Lietuvą, iš kur su-
grįžęs pasakojė, kaip jis su ku-
piškėnais gėres samogoną ir net
dainavęs. Atrodė, jog jis savo
vizitų buvo lyg ir nusivylęs: ne-
atrado tokios Lietuvos, kokią
buvo įsivaizdavęs.

Tai tokios mano naujienos iš
Rockfordo lietuvių kolonijos.
Jos gana liūnos. Bet ką pada-
ryti, kad teks jau gyvenimas.
Zvalgas

MIRĖ JUOZAPINA KONDRATIENĖ

Trisdešimt metų sirgusi ir
kentėjusi, mirė Juozapina
Kondratienė, pagal tėvus Kve-
daraitė. Vincas Kondratas ta-
po našliu, o Prane Stogienė
neteko sesers.

Juozapina buvo gimusi Či-
kagoje Ji ištėkėjo už Vinco
Kondrato. Pagyvenusi su juo
12 metų ji susirgo. Beveik iš-
tėsis 30 metų ji praleido slau-
gymo namuose, ir tikiai pas-
kutines savaites — Billings li-
goninėje.

Ji buvo taip nusisirgusi ir
sumenkėjusi, kad visai nebu-
vo panaši į Kondratienę. Vy-
ras ir sesuo todėl nutarė viešų
laidotuvių ir budėjimo neuoš-
ti, bet iš laidojimo įstaigos vež-
ti tiesiai į krematoriumą.
Pirmadienį, sausio 10 dieną,

įvyko privačios deginimo ape-
gos.

Vincui Kondratui ir Pranei
Stogienei dėl žmonos ir sesers
kančių bei mirties nuosirdžią
užuojautą reiškia
Juozas Smotelis

KOREKTŪROS KLAIDA

"Naujienų" nr. 1, 1972 m. A.
Gistaičio straipsnyje pirmame
sakinyje turi būti: Ypač užsie-
niuose atsidūrę lietuviai...

SKAITYK "NAUJENAS" — JOS TEIKIA GERIAUSIAS, TEISINGIAUSIAS ŽINIAS

Susirinkimų ir parengimų PRANESIMAI

— Chicago Lietuvos Našlių, Našliu-
kių klubo metinis susirinkimas įvyks
penktadienį, sausio 14 d. 8 val. vak.
Hollywood salėje, 2417 West 43rd St.
Nariai ir narės prašomi gausiai daly-
vauti, nes turėsime daug reikalių ap-
tarti. Po susirinkimo bus vaisės,
M. Urbelis

A. + A.

AGNES RAUDIS - MATUTYTĖ Pagal pirmą vyrą Yanas

Mirė 1972 m. sausio mėn. 10 dieną, 11:20 val. vak., sulaukusi 81
metų amžiaus. Gimusi Lietuvoje, Šiaulių aps., Tryškių val., Kairiškių
kaime.

Amerikoje išgyveno 65 metus.
Paliko našludę: vyras Joseph, sūnus Stanley Yanas, marti Bernice,
3 anūkai — Patrice Traub, Bonnie Brouil ir Georgio Stabosz, 4 pro-
anūkai — John Traub, Thomas, Timothy ir Tamara Stabosz, sesuo
Petronėlė Mosgers. Taip pat paliko pusbrolio žmona Barbara Siemon,
sesers dukte Stella Gedart, seserų sūnus — Bruno Baisis ir Thomas
Mosgers su šeima ir kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Velionė buvo motina mirusios Albinos Brouil ir sesuo mirusios
Julia Baisis.

Trečiadienį, 6 val. vak. kūnas bus pašarvotas Lack (Lackawicz)
koplyčioje, 2424 W. 69 Street.

Penktadienį, sausio 14 dieną 9:00 val. ryto bus lydimas iš kopy-
čios į Sv. P. Marijos Gimimo parapijos bažnyčia, o po gedulingų pa-
maldu bus laidojama Lietuvių Šv. Kazimiero kapinėse.

Visi a. a. Agnės Raudis giminės, draugai ir pažįstami nuosirdžiai
kviečiami dalyvauti laidojimo ir suteikti jai paskutinį patarnavimą
ir atsisveikinimą.

Nuoludė lieka:

Vyras, sūnus, marti, anūkai, giminės.

Laidotuvių Direktorius Steponas C. Lack ir Sūnūs. Tel. RE 7-1213.

A. + A.

JOSEPHINE KUKŠTA Pagal tėvus Stanavich

Gyv. 6555 So. Talman Ave.

Mirė 1972 m. sausio mėn. 11 dieną, 8:15 val. ryto. Gimusi Lietu-
voje, Kvedarnos parap., Padočių kaime.

Amerikoje išgyveno 43 metus.

Paliko našludę: sūnus Norbert, marti Joanne, dukte Dolores, Ge-
rut, žentas Edward, 5 anūkai, sesuo Bernice Asmutis, jos vyras Frank,
švogeris Anthony Kukšta, švogeris — Harriet Bartkus, jos vyras Jo-
seph ir Mary Weber, jos vyras Dr. Norbert.

Lietuvoje liko 3 broliai — Aleksas, Ottonas ir Bronius, taip pat
3 seserys — Kazė, Stasė ir Elena.

Priklausė St. Therese Society.

Kūnas pašarvotas Petkaus Marquette koplyčioje, 2533 West 71st
Street.

Penktadienį, sausio 14 dieną 10:00 val. ryto bus lydimas iš ko-
plyčios į Sv. P. Marijos Gimimo parapijos bažnyčia, o po gedulingų pa-
maldu bus laidojama Lietuvių Šv. Kazimiero kapinėse.

Visi a. a. Josephine Kukšta giminės, draugai ir pažįstami nuosirdžiai
kviečiami dalyvauti laidojimo ir suteikti jai paskutinį patar-
navimą ir atsisveikinimą.

Nuoludė lieka:

Sūnus, dukte ir kiti giminės.

Laidotuvių Direktorius Donald Petkus. Tel. 476-2345.

A. A.

JUOZAPINAI KONDRATIENEI

mirus, jos vyrui Vincui Kondratui ir
seseriai Pranei Stogienei nuosirdžią
užuojautą reiškia

Michalina Baronienė
Elena ir Bob Burdners
Lillian ir John Burns
Antoinette Čepaitienė
Juzė Gulbinienė
Marė Pažarskienė
Barbora Smolelienė ir
Juozas Smotelis

PIKITE JAV TAUPYMO BONUS

GELININKAS
(PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandov-
gražiausias gėles ir vaizniak antra-
pių papuošimui ir sezoninė
kapama gėlė.
ROY R. PETRO (PUTRAMENT/2)
5325 So. Harlem Ave. — 586-1220

GUŽAUSKŲ
Gėles visoms progoms
BEVERLY HILLS GELININKA
2443 WEST 63rd STREET
Telefonas: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street
Telefonas: GROvehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero
Telefonas: TOWNhall 3-2108-9

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktoriai
MAZEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI:

DOVYDAS P. GAIDAS GERALDAS F. DAIMID

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE

Tel.: YArds 7-1741-1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE

Telefonas: LAFayette 3-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS DIENA
IR NAKTĮ
★
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŲNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1134-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213

2314 WEST 23rd PLACE VIRginia 7-6672

11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS

3354 So. HALSTED STREET Phone: YArds 7-1911

LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS

10821 So. MICHIGAN AVE. Phone Commodore 4-2228

649 EAST 162nd ST. Phone COMmodore 4-2228

South Holland, Illinois

Nauja Lietuvių Fondo valdyba

STASYS DZIUGAS

Gruodžio 6 d. Lietuvių Fondo būstinėje įvyko senosios ir naujosios valdybos bendras posėdis, kuriam vadovavo LF Tarybos pirm. dr. K. Ambrozaitis. Senajai valdybai buvo pareikšta padėka už atliktą darbą, naujai palinkėta sėkmės, ištvėrmės ir naujų idėjų. Dr. Ambrozaitis atkreipė dėmesį į dr. V. Simaitį, kuris LF valdyboje yra išbuvęs nuo pat Fondo įsteigimo ir Fondui yra atidavęs savo didelį jausmą. Buvo išreikšta padėka J. Vilūčiui, H. Darui, kuris per 4 metus tvarkė Fondo finansinę atskaitomybę, įvedė tinkamą sistemą neimdama jokio atlyginimo. Dr. J. Valaitis pasidžiaugė, kad Daras yra sutikęs ir naujam išdininimui, reikalui esant, padėti savo patarimais. Taip pat padėkota už darbą tiems, kurie buvo senosios valdyboje ir sutiko įeiti į naująją.

Posėdyje dalyvavo ir naujosios revizijos komisijos nariai: P. Kilius, K. Grina, V. Orentas ir LF teisinis patarėjas adv. S. P. Zumbakis. Revizijos komisija pasiruošusi greitu laiku pradėti tikrinti LF veiklos ir finansinę atskaitomybę. Diskusijų metu buvo iškelti keli kurie būvę organizaciniai trūkumai, kurie dar nėra pašalinti, ar įsipareigojimai užbaigti. Naujoji valdyba turės į tai atkreipti rimtą dėmesį, daug ką peržiūrėti, aptarti ir atlikti.

Dr. Ambrozaitis pranešė, kad LF Tarybos suvažiavimas įvyks š. m. gegužės mėn. 6 — 7 dienomis Jaunimo Centre.

Bendrąjį posėdį užbaigus, čia pat įvyko naujosios valdybos pasitarimas — posėdis. Dr. J. Valaitis, valdybos pirmininkas, trumpu žodžiu pasveikino naująją ir, remdamasis statuto taisyklėmis, išdėstė kiekvieno valdybos nario pareigų ir atsakomybę. Fondo žiniarašči.

das kaip finansinė institucija ir kaip "none profit"... organizacija turi laikytis valdžios nustatytų taisyklių.

Vicepirmin. A. Reklaitis patikslino, kad LF 10-čio vaizdas planas jau atiduotas spausdinti. Jis bus išsiuntintas visiems Lietuvių Bendruomenės institucijoms. Be to, vaizdas planas gaus reikšmingų organizacijų vadovų ir spauda.

Izdin. K. Barzdukas pateikė savo darbo paskirstymo planą ir kvietė kitus prisitaikyti, kad lengviau būtų dirbti.

Posėdyje buvo svarstomi įvairūs begamieji reikalai susiję su greitu sprendimu ir vykdymu. Pirm. dr. J. Valaitis vykusiai pravedė posėdį ir kvietė visus nuosirdžiai dirbti, nes naujoji valdyba mėgins atlikti savo pareigas geriausiai pagal šiuo metu esančias sąlygas.

1972 metų Fondo valdyba sudaro: dr. J. Valaitis, pirm., A. Reklaitis, I vicepirmin., J. Kučėnas, II vicepirmin., St. Dziugas, III vicepirmin. Lietuvių spaudos ir radijo informacijos vadovas. Kl. Girvilas, sekretorius. K. Barzdukas — išdinininkas ir P. Želvytis išdo globėjas.

PROF. J. KASELIŪNAS LEIDŽIA RASTUS

Kolumbijoje gyvenantis muzikos prof. Jonas Kaseliūnas prieš keletą mėnesių išleido ispanų kalba istorinį leidinį apie Lietuvą, parašytą Algirdo Gustaičio LITUANIA QUIERE SER LIBRE (Lietuva nori būti laisva).

Leidinėlis jau išbaigtas. Pas leidėją beliko vos keletas egzempliorių, saugomų specialiai lietuviškos informacijos prašantiems.

Kodėl tokias informacijas leidinių kalba istorinį leidinį apie Lietuvą, parašytą Algirdo Gustaičio LITUANIA QUIERE SER LIBRE (Lietuva nori būti laisva).

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western, PR 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 5 val.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

VYTAUTAS ZUKAUSKAS — MARIA NOREIKA

2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2787

Didelis pasirinkimas įvairių prekių.
AUTOMOBILIAI, ŠALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

Įvairių prekių pasirinkimas, motociklai, šaldytuvai, automobiliai, maistas, doleriniai sertifikatai.

V. VALANTINAS

MOVING — Apdraustas perkraustymas

Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujaisi kraustymo įrankiai. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS

2022 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

J. AUGUSTAITIS

ANTANAS SMETONA IR JO VEIKLA

154 pusl. knyga. Kaina \$1.50

Nei vienas žmogus, noris pažinti nepriklausomos Lietuvos ir Antano Smetonos valdymo laikotarpį, negalės apsieiti be J. Augustaitis paruoštos studijos. Ši knyga būtinai kiekvienam, norinčiam pažinti tolimą Lietuvos praeitį. Lietuvoje gyvenusieji ir Smetonos valdymo laikotarpį pažįstantieji žmonės tvirtina, kad J. Augustaitis teisingiausiai ir tiksliausiai aprašė ir įvertino Antano Smetonos veiklą.

J. Augustaitis knyga galima gauti "Naujienose" darbo valandomis. Kas negali užti, "Naujienas", tai prašomas persiųsti \$1.50 čekį arba Money Orderį, pridedant 20 c. persiuntimui paštui, tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608

Gavę pinigų, tuojau knyga pasiusime.

Tailandijoje filmus reklamuoja didžiuliai plakatai, kuriuos pašo dailininkai. Bangkoke jų skelbimų tiek daug, kad yra net cenzorių komitetas, kuris prižiūri jų padarumą.

DETROIT, MICH.

Trumpai

Šių metų sausio mėn. 9 d. A. L. Balso Radio Klubo Valdybos posėdyje nutarė šaukti visuotinį metinį narių susirinkimą kovo mėn. 19 d. Lietuvių namuose. Radijo klubo parengimas įvyks ne sausio mėn. 23 dieną, kaip buvo skelbta, bet nukelta į vasario mėn. 27 d.

Sausio mėn. 9 d., sekmadienį, Lietuvių namuose buvo pristatytos dvi naujos knygos: poetės Marijos Sims-Cerneckytės "Ant kryželių senų" ir rašytojo Anatolijaus Kairio "Ištikimoji žolė". Knygas ir jų autorius pristatė rašytojas Vytautas Alantas ir ponis Lilė Gražulienė. Iš pristatytų knygų paskaitė Vytautas Ogilvis, padėkavo Giedrė Sirutytė.

Iš poetės Marijos Sims-Cerneckytės eilėraščių, dainų (St. Slizio ir B. Budriūno muzika) solistė D. Petronienė padainavo tris daineles.

I kultūrinį pobūvį atsilankė virš šimtas publikos.

Po meninės dalies publika buvo pavašinta pyragaisiais ir kavutė. Pristatymą suruošė LSS St. Butkaus kuopos kultūrinė sekcija, Jono Svobos vadovaujama.

Šių metų sausio pradžioje atsitiktinai užėjau į Onos ir Sūnaus Rimo Sadeikų "Parama Delekatessen" krautuvę 1791 John Ave. Abu radau gerai nusiteikusių, tur būnt, ir biznis gerai einasi. Prieš dešimt ar daugiau metų O. Sadeikiene buvo veikli visuomeninė, labai aktyviai darbuosė AL Balso Radio klubo veikloje. Ji nepasitraukė iš visuomeninio darbo ir dabar. Tik spėjau peržengti slenkstį, tuoj pakišo pasirašyti Amerikos Lietuvių Tarybos paruoštą peticiją. Sadeikių šeima taip pat daug dirba Balso, L. Bendruomenės ir kitose organizacijose. Apsipirkęs užklausa jauną verslininką Rimą Sadeiką, kaip jam sekasi biznis. Atsakė, kad neblogai. Sprendžiant iš prekių gausumo, atrodo, kad neblogai. Paklaustas, kokios daugiausia tautybės klientai, atsakė, kad įvairūs: italai, lenkai bei lietuviai. Neapsieinama ir be spalvotųjų. Paklaustas, ar nemana savo biznį plėsti. Atsakė, kad taip, bet, esą, pirmą reikia sutelkti daugiau kapitalo, o tam reikia daugiau laiko. Dabar krautuvėje dirba trys.

Palinkėjau O. Sadeikienei ir jaunam verslininkui sėkmės.

A. Miežis

Iš Meksikos pėsčiomis į Olimpiadą Miunchene

Meksikos Miestas (dpa). Dešimt Meksikos studentų šį penktadienį sausio 11 d. iškėlė pėsčiomis į Miuncheną. Vokietijoje, kur ateinančią vasarą įvyks Pasaulinė Sporto Olimpiada. Iš Meksikos miesto jie pėsčiomis nueis į Vera Cruz uostą ir nuplauks į Ispanijos uostą Cadiz, o iš ten per

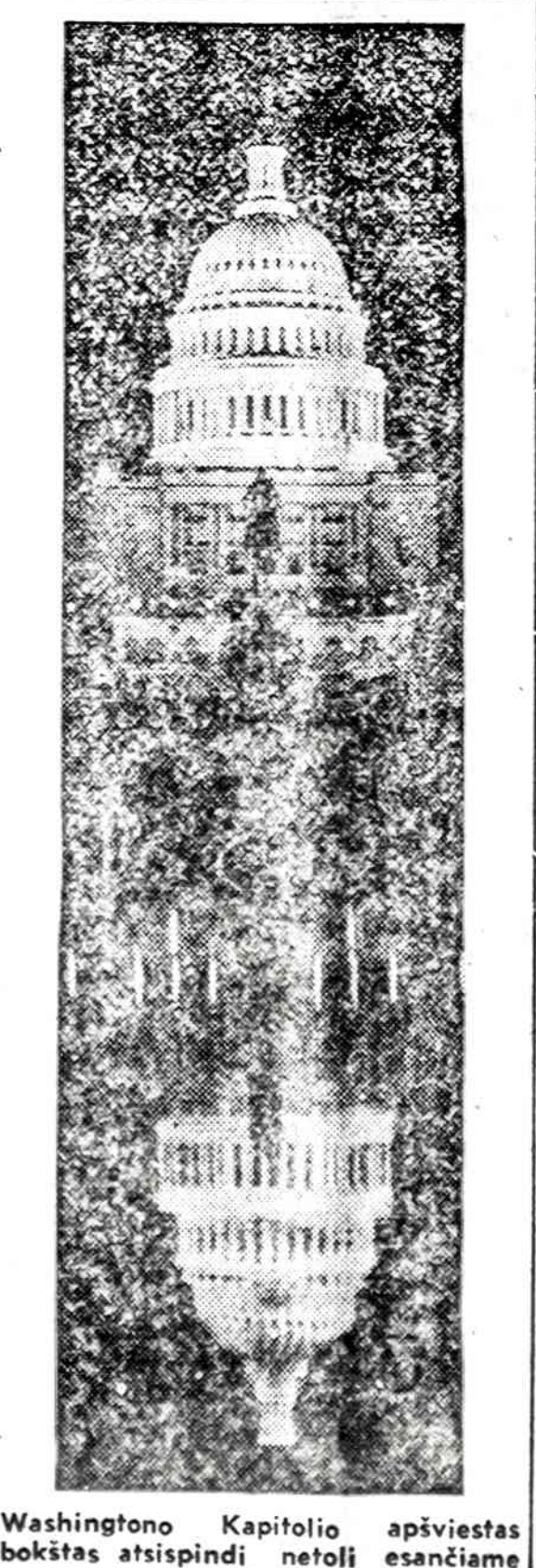
Milijonas imigrantų į Izraelį iki 1980

Jeruzalė. (dpa). — Izraelis tikisi iki 1980 metų turėti visą milijoną žydų imigrantų iš viso pasaulio ir tuomet Izraelio gyventojų bus keturi milijonai. Planuojamoji imigracija kas tuosiant Izraeliui apie 18 milijardų (bilijonų) dolerių, pareikš imigracijos įstaigos general. sekretorius Arie Dultzin, bet jis tikisi, kad pusę tų išlaidų palys žydai apmokės.

Šiuo metu Izraelyje gyvena jau virš 3 milijonų žmonių, iš jų 2 milijonai ir 575 tūkstančiai žydų. 76,000 krikščionių, 326,000 mahometonų ir 36,000 kitokių tikėjimų.

Anglų kasa mašinomis

West Virginijos šiaurinės dalies kalnuose anglis pradėta kasti nebe angliakasių rankomis, kirkomis ir semtuvais, o didžiulėmis mašinomis, kurios arčiau 300 pėdų gylumoje išgręžia 6 pėdų aukščio ir 9 pėdų pločio tunelius į visas puses, kaip informuoja Consolidation Coal Co. Tos kompanijos anglis išvežti pastatyta 7 mylios geležinkelio bėgių. Apie 100 vyrų su \$5 milijonų vertės mašinomis pasidalinę po 8 vyrus grupėmis trimis pamainomis kiekviena grupė per 6½ valandos pamaina pagamina daugiau kaip po 1,000 tonų anglies. Didžiulės mašinos, vadinamos "continuous miner", griaužia anglies sieną po 3 pėdas per minutę. Kad nedulėtų anglis apšviškėdama vandeniu.

Washingtono Kapitolio apšviestas bokštas atspindi netoli esančiame tvenkinyje.

HELP WANTED — FEMALE

Darbininkų Reikia

PHYSICIAN'S FAMILY
needs live in housekeeper, 5 day week. Own room. 3 children. References. Good salary. Some English necessary. River Forest.
PR 1-7119

HELP WANTED — MALE

Darbininkų Reikia

AUTOMATIC
TABLING MACHINE
OPERATOR —
Experienced paper products. Must be able to set own cutting dies and maintain stock of merchandise to be tabbed. Permanent position. Major medical insurance. Exc. transportation. Must read and speak English.
BARKLEY CORP.
1220 W. VAN BUREN
Call 666-7061 — Mr. BOEDEKER

BUSINESS CHANCES

Biznio Progos

GERAI IŠDIRBTAS senas biznis lietuvių rajone. Cicero: geromis sąlygomis IŠNUOMOJAMA UŽEIGA. Teirautis tel. 652-5121.

MARQUETTE PARKE parduodama maisto krautuvė. Gera progą perimti pelningą biznį.
Tel. PR 8-6916

MISCELLANEOUS FOR SALE

Įvairūs Parduodami

SEWING MACHINE
Never used. All automatic, embroidery, button holes, blind stitch, zig-zag etc. Original cost \$350. Sacrifice.
\$135.00.
Call 267-2910

TRUMPAI

— Dr. Bronė Motušienė yra išrinkta į LB Cicero Apylinkės valdybą. Jos pavardė, buvo praleista antradienio "Naujienų" žinutėje.

— Chicagoje 16 Vasario minėjimo globos komitetas sudarė: Vysk. Brizgys, Lietuvos Generalinis konsulas p. Juzė Daužvardienė ir senat. Frank Savickas. Minėjimas įvyks 1972 m. vasario 20 dieną Auditorium teatre, 70 E. Congress Street. Visų lietuvių pareiga minėti dalyvauti. Chicago Lietuvos Taryba

— Milda Lenkauskienė, Cleveland, Ohio, yra Jaunimo kongreso Atstovų komisijos pirmininkė. JAV atstovai renkami LB apygardos. Numatyta išrinkti 90 atstovų: Vid. Vakarų apygardoje — 43, New Yorko — 13, Detroito — 7, Hartfordo — 7, New Jersey — 7, Pietryčių — 7, Clevelando — 6, Bostono — 5 ir Vakarų apygardoje — 4. Renkamieji ir rinkėjai yra 16—30 metų amžiaus. Kanadoje rinkimai pravedami LB apylinkėse ir jaunimo organizacijose.

— Tom Ulozas dalyvavo Los Angeles pirmose golfo varžybose. Jo žaidimo rezultatai yra 291, tik 21 tašku žemesni už tris pirmąsias vietas laimėjusius ir atrinkusius vienodą taškų skaičių.

— Vytautas Kasniūnas pakviestas redaguoti Lietuvių žurnalistų S-gos centro valdybos leidžiamą periodinį informacinį žurnalą "Lietuvis žurnalistas". Iki šiol Detroito buvo leidžiamas tokios apimtys leidinys vardu "Pranešėjas".

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Parduodami

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Parduodami

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIMS NUOSIMCIAIS MENESTIMAIS ISSIMOKEJIMAIMS

DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITE I

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI

[VISU RŪSIU DRAUDIMO AGENTŪRA]

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — PProspect 8-2233

M. A. ŠIMKUS

Real Estate, Notary Public
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood. Tel. 254-7450
Beto daromi ir liudijami vertimai, pildomi pilietybės, pareiškimai ir kitoki blankai.

TERRA

Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.

3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Tel. 434-4660

A. T. VERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES
Pardavimas ir Taisyimas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: REpublic 7-1941

A. G. AUTO REBUILDERS

Čia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusių darbininkų. Kainos nebrangios.

3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill.
TEL. — 776-5888
Anicetas Garbačiauskas, sav.

HOME INSURANCE

Call: Frank Zapolis
3208½ W. 95th St.
GA 4-8654

State Farm Fire and Casualty Company

K. ERINGIS

CALIFORNIA SUPER SERVICE
Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t. t.

4824 So. CALIFORNIA AVE.
CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

— Domas Velickas, Pedagoginio Lituanistikos-Instituto direktorius, pakviestas į LZS centro valdybos posėdį, kuris įvyks sausio 19 d. Institute yra mokoma žurnalistikos pagrindai. Posėdžio metu bus aptariama dr. Petro Daužvardžio stipendijų fondo reikalai.

— D. Brazytė - Bindokienė, J. Jonikaitė, V. Toliušis ir A. Pupešis priimti nariais į LZS Centrinių skyrių Chicagoje.

— Jonas Valauskas, Lemont, Ill., veiklus lietuviškoje visuomenėje ir darbuose už Lietuvos laisvę, įstojo nariu į Respublikonų partijos centrinių skyrių, Washington, DC. Gavęs teigiamą atsakymą su pasveikinimu ir kitais formalumais, jis savo narystę panaudojo Lietuvos reikalams, pasiūsdamas Amerikos Lietuvių Tarybos paruoštą peticiją, prašydamas, kad ją pasirašytų skyriaus sekretorius su savo štabu ir skyriaus nariais. Šiam skyriui priklauso prez. Richard M. Nixon, Valst. sekr. Rogers ir kiti aukštos valdžios vietose asmenys. Dabartiniu metu Ida ir Jonas Valauskai atostogauja Floridos valstijoje.

LAIMINGI NAMAI

SVIESUS 2 BUTŲ 11 metų mūras, naujas garžas su elektr. durim, žuolės medis, alum. langai, nauji karpetai, 2 radiant šildymai, sveiki oro vėsinant, sausas aukštas beismantas, prie pat Marquette Parko. \$44,900.

DIDELIS 6 kambarių mūras. Modernus 2 auto garžas, kabinėtų virtuvė, gazu šildymas. Puikus namas gyventi Marquette Parke. \$22,500.

8 KAMBARIŲ mūras, liuksus įrengta virtuvė ir vonia, nauji karpetai, pušinius beismantas, garžas, arti parko. Pirmas rimtas pasiūlymas.

2 BUTŲ MŪRAS arti bažnyčios ir mokyklų. 3 kamb. sausas beismantas, 2 auto garžas. \$29,000.

2 ZEMES — 30 pėdų su garžu prie pat parko. \$10,400.

6 KAMBARIŲ MŪRAS. Kabinėtų virtuvė. Moderni vonia. Naujas gazu šildymas. Garžas. Arti mūsių. — \$19,000.

4 BUTŲ gražus mūras ir 4 auto mūro garžas. Naujas gazu šildymas. Aluminiui langai. Prie Mario High — \$42,700.

Valdis Real Estate

7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-2200

2 PO 4 MŪRINIS, skiepas ir pasto gė, centrinis šildymas, garžas, Brighton Parke.

2 PO 5 MEDINIS ir šalia tuščias sklypas. 41-ma ir Campbell.

PUKUS BUNGALOW, įrengtas skiepas, garžas. Tuoj galima užimti. 77-a prie California Ave.

MAISTO KRAUTUVĖ ir 2 butai Brighton Parke.

3 BUTAI ir "bimbo" patalpa Marquette Parke.

VALGYKLA su namu ir visais reikalingais. Juri vjeta.

SIMAITIS REALTY

2951 WEST 63 STREET
436-7878

APYNAUJIS 2-ju butų gražus mūras, po 3 mieg., alumin. langai, karštu vandeniu šildoma gazu. 2-ju autom. garžas. Gražioje vietoje prie parko. — \$40,500.

6 KAMB. MŪR., moderni virtuvė ir vonia, alum. langai, karštu vandeniu šild. gazu. Marquette Parke. \$21,500.

APYNAUJIS 1½ aukšto mūras, alum. langai, šiluma gazu, įrengtas rūšys. 2-ju autom. garžas. Marquette Parke. — \$36,500.

GRAŽUS 4 BUTŲ mūras, alum. langai, karštu vandeniu šild. gazu, modernios vonios. Mūr. garžas, Marquette Parke. \$52,000.

VIRŠ 50 PĖDŲ pločio, gražus kampinis sklypas, 2-ju butų namai. Oaklawn. Teiraukitės.

LABAI GERAS 10 butų mūras, 2 automobilio mūro garžas, Marquette Parke. — Tik \$38,000.

NERIS REAL ESTATE

3009 WEST 63rd STREET
Tel.: 471-0321

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Irengiu naujus ir perstatu senus visų rūšių namo apšildymo pečius ir air-conditioning į naujus ir senus namus. Irengiu vandens boilerius ir stogu rinas (gutters). Darbas atliekamas greit, sąžiningai ir garantuotai. Apskaičiavimai nemokamai. Turiu leidimus dirbti mieste ir užmiesčiuose.

DOMAS ZUKAUSKAS

HEATING & SHEET METAL
4444 SO. WESTERN AVE.
CHICAGO, ILL. 60609
TEL.: VI 7-3447

A. & L. INSURANCE & REALTY

A. LAURAITIS

INCOME TAX
4445 So. ASHLAND AVE.
LA 3-8775
(Currency Exchange įstaigos)
Pigus automobilii draudimai.

NAUJIENAS

1739 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608

Gavę pinigų, tuojau knyga pasiusime.